99а

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(С В Е Т)

Советски Союза Коммунистически парте НохчI-ГIалгIайн обкома, НохчI-ГIалгIайн АССР Лаккхехьарча Советен Министрийн Советен орган

Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ | 82 (4878). | ЕРА, 9 июль 1970 шу. | Мах 2 кен.

«ЦК Пленумо белгалдоаккх, юртбоахама дальк'ера доккхий декхарам кхочушдара парте дуй ерригаа организацеша шоай низам чIоагIа тIадахийта, цар политически организаторски балха боарам лаккхбе. Гордерча а юртарча а къахьегамхой социалистически яхь шерра йоаржае езаргхилар.

Юрташкарча партийни организацей теркама юкъмотт тIиге латташ хила деза колхозашкей совхозашкей латта леладарен хьайбаш лелабарей культура лаккхьара, шинааен хьалхаалттача практиканех карагIдаьннараш юкъехкхьара, капитальни вложенеех, латтаех, техниках, удобренеех, кхыча материальни ресурсаех ахчан средствоех пайда дикагIа эцара, къахьегама овсарле лакхъяра дешаш а цу ларда тIа ерригa юртбоахама продукташ дукхагIа йоалкхийтен пачхалкхенга йоалкхен, юртара вахар дIахотоаделген Iалашдар а.

Юрта боахама заданеш шоай ханнахьа кхоачашъелга даим шоай тIахьожама кIал лоаттаде, юрта машинаш оборудования, удобренеш, гIишлойн кхыйолел материалаш юрта дукхагIа тIалара кхы тIа а резервашнакъашт лаха, кердагIа йола техника юртбоахама производствана юкъеяхьара чIоагIа новкъостал де дезаш я промышленноста предприятеш гIишлонийн партийни организацеш.

КПСС ЦК Пленумо колхозхой, совхозий болхлой, юрта боахама специалисташ тIахьех юрта боахам дегIакхувлара планаш кхоачаши тIехкхоачашш яр духьа кхы а шерагIа яхь йоаржабра».

(КПСС ЦК июльски Пленума соцам тIара).

ЮРТА БОАХАМА ДАЬКЪЕРА ПАРТЕ АРГIАНАРА ДЕКХАРАШ

1970 шера 3 июле КПСС ЦК Пленумо баь соцам

Советски халкъо Коммунистически парте хьалхлеща чакхйоаккхаш латт укх пятилетка план. Болхлой классо, колхозии ахархошо, интеллигенце тIагIертта къахьегар бахьан долаш цу шерашка доккхий толамаш даьхад экономикен культурен дегIайоалаелча, къахьегамхой вахара хьал лаккхдеча.

Парте ХХIII-ча съезда, ЦК Пленумий решенеш кхоачашъеш, колхозхоша, совхозий болхлоша городерча къахьегамхоша хьинаре хьал а лоацаш дIахо а лаккхбаьб юрта болхам. Шера юккъера лаьрхIа 1966—1969 шерашка яьккха валовой юртбоахама продукци 79 миллиард сома маьхь я, из хул цул хьалхарча пхе шера яьккхачул 12,7 миллиард сом дукхагIа.

Дика толамаш даьхад юрта боахама керттера дакъа дегIадоалаедеча — ялат доаккхача. Шера юккъера лаьрхIача 1966—1969 шерашка валовой лаьцха ялат 162 миллион тонн хилар, 1961—1965 шерашка лаьккхачул 32 миллион тонн дукхагIа я хилар, е хIама ца эшаш 25 процент дукхагIа. ДукхагIа яьхай кхыйола юртбоахама продукташ а. Цу шерашка лаккхбенаб юртбоахама культурий хьувкъам, хьайбайн коа тIарча оалхазарийн продуктивность.

Латтанцарен хьайбашкарен йоала продукташ йоахкига лаккхдалар — из юрта боахама интенсификаци яра, дерригача балхашта механизаци яра, минеральни удобренеш шерра юкъейоалаяба, латтаншта мелиораци яра, колхозашн совхозашн дегIайоалаеча экономически стимулаш лаккхъяро тIеерзаь парте ляни халдецa чакхйоаккхаш хиларах хьахинна результат я. ДукхагIа хиннаб юрта боахамга дIайоахийта капитальни вложенеш, юрта дукхагIа тел тракторащ, ялат чуэца комбайнаш, автомашинаш, хьалха дахача диъ шера кхьчачул 1,8-аза дукхагIа минеральни удобренеш кхьчар юрта боахамга. Кхоачашъеш я латташта мелиораци яра программа. Укх тIаьхьарча диъ шера керда хий декха 1,2 миллион гектарь доккадаь 3,1 миллион гектари латта ахьад.

ДIахо чIоагIъеш я колхозийн совхозийн экономика, цу ларда тIа лаккхлу юрта бахача къахьегамхой вахара материальни хьал. Юрта дукха хьалдеш да нах чубаха цIенош, культуран бытен гIишлош.

Цу тайпара, юрта боадаме укх тIеххьарча шерашка лоадам бола толамаш даьхад. Нагахьа санна из дегIаахара мах кхачан продукташи промышленноста бедали эша мехка тIа-тIа лаккхлуш дола хьалташ кхоачашдара позицеш тIара бича, тIаккхa юртбоахама производства хIанзара боарам кхоачамболаш ба ала йиш йолаш бац. Советски экономика дегIаахара темпаша, халкъа вахара хьал халданза лаккхлуш хиларо юрта боахамашкара дIадехараш керда, кхы а лаккхагIа да.

Латтанцара йоалеп хьайбайн продукташ дикка дукхагIа яхара декхар толамца кхоачашдаро гIагIертта дIадех юрта боахама материально-технически база чехка чIоагIъяза а из техникски кхы а чIоагIагIа Iалашбанза а барт ца хилар. Юртбоахама машинаш, транспортни средствош,—минеральни удобренеш кхоачамбалла ца халаро, мелиорировании латташ лоадам бовцаш хиларо, хьайбаш доакъарашца ледара Iалашдаро, юртбоахама продукташ чакхйоаккхилга тIехьадисаро, колхозийн совхозийн диккача дакъ тIа хIана а боахам лелабара культура лоха хиларо юртбоахама продукташ йоахкига юкъаэъ.

Цхьайолча областай, край, республикай партийни организацеша, советскин юртбоахамен органаша продукци дукхагIа яккхара, цунга дIалодар лоддара резервех йоалл пайда эцаргболаш колхозийн совхозийн болх ледара тIаберзийт. Боахама довл ца дара, планаш кхоачашъечаа дисциплина ца хилара факташ, юрта боахамин дуьзденна доашача гIулаккхашта латтах рациональни боацаш пайда эцар лов. КIезига колхозашн совхозашн из хIана а хьувкъам лоха болаш, во ойла йбу латтах, техниках, удобренеех, кхыча материальни ресурсех, кIезига деб хьайбаш, ледара лаккхлу цар продуктивность. Цхьайолча колхозашка кIезига къестаю керттера фондаш чIоагIъяраи производство шерьярап эша средствош.

КПСС ЦК Пленумо соцам бу:

1. «Юрта боахама даькъе парте аргIанара декхараш» аьнна КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева аьча доклада тIара выводаши предложенеши къоабалъе.

Юрта боахама материально - технически база чIоагIъяра ларда тIа из кхы а сихагIа дегIабоалабар укх гаргарча хана эггара керттерчарехa хьалхарча аргIанахи дола кхьа декхар да. Техникахи лаьттаки пайда дикагIа эца беза, колхозашкен совхозашкен общественни производства эффективность лаккхъе еза, дикка лаккхъе гIорта деза къахьегама овсарле, лохде деза юртбоахама продукцеги шийга дIадодар.

2. Латта леладара даькъе ЦК Пленумо эггара керттера декхар лоархI ерригача юртбоахама культурий хьувкъам лаккхбаран ялат, боамби, шекара свекла, гидуаргаш, баьцадаараш, коартолаш, кхыйола продукташ халданза дукхагIа йоахкига Iалашдарн тIехьара дерригача халкъа къовсам вIаштIехьбаьккхарах. ХьатIадоагIача пхе шера бIаргча хьайцача мехка гектара тIара йиь центнерал кIезигагIа аргIоацаш ялатий культурай хьувкъам хIара колхозен совхозен дикка лаккхбе беза. Иштта лоархIаме да технически, доакъара, кхыйолча культурий хьувкъам лаккхбар а. Из де лерхIаш колхозашкен совхозашкен оттае а чаккъяккха а еза латта леладара культура лаккхъяра—дIадийпар хьувкъаргдолаш латта тоадера, эггара дикагIа хьувкъа сорташ дIадера, севообороташ карерзаяра, хьувкъам боалга дIадаккхара долча эффективни гIулаккхий система.

Хьалха а санна керттера проблема йолаш юс ялат дукхагIа доаккхилга. ХьатIадоагIача пхе шера юккъера лоархIаш валовой чуэца деза 195 миллион тонн ялат.

Шера 60 миллион тонн йолаш 1971—1975 шерашка ялат эцара чIоагIа, хувцаргйоаца план оттае.

ЦК мартовски Пленумо тIайбиа планал совгIа ялат эцара поощрене принцип лелае а планал совгIа пачхалкхенга дехкача ялатах керттерча эцара маьха 50 процент кхы тIатеха мах тела а.

Товарни ялат доаккхача хIара колхозои совхозои, хIара областa, край, республика чIоагIа план кхоачашъяр эттед, пхе шера кIезигагIа дехкача а пачхалкхенга планал совгIа 35 процентал кIезига доалаш ялат доахкара дола хIама дара партийни, советски, юртбоахама органаш декхарийла а.

1971 — 1975 шерашка боамбе - бедала, шекара свекла, гидуаргий, лена хьоаса, баьцадаарий, коартолий, сомий, комарий, хомсий, чая, латтанцара йоалача кхыча продуктий пачхалкхен закупкаш дикка лаккхъе.

3. ЦК Пленумо къастта лоархIам бу хьайбай продукташ дIахо а дукхагIа яхара.

Дуьл, шура, фуаш, тха дукхагIа даккхара а пачхалкхенга доахара а колхозийн совхозийн материальни безам лаккхбара а ЦК Политбюроси СССР Министрий Советои тIайбиа гIулаккхаш къоабалде.

ЦК Пленумо партийни, советски, юртбоахама органашкара, колхозийн совхозийн кулгалхошкара хьадех хьайбай боахаме дола кхоачамбоацараш хьадда дIададахар, хьайбайн коа тIарча оалхазарийн продуктивность лаккхлуга Iалашдар, цу хана чухь уж деба а деш.

Промышленни ларда тIа хьайбай продукташ йоахкига шерра дегIадоаладе. ХьатIайоагIача пятилеткаx городашта юхе хьахий дулх доаккха, чуоттадаь доахан кхоаба, шура йоаккха йоккхий комплексаш хьалъелга чакхдаккха. Иштта шерди откормфабрикаш хьалъе, же леладу механизировании фермаш яха.

Хьайбай продукташ хIара шера дукхагIа яе. 1975 шера хьайбаши коа тIара оалхьзарашн 16 миллион тонн (дийна долаш эзача), шура — 55 миллион тонн, фуаш — 26 миллиард, тха (зачетни долалах) — 470 эзар тонн эца пачхалкхен план оттае. ХIара колхозои совхозои хIара шера планал совгIа 8—10 процентал кIезигагIа йоацаш продукци пачхалкхенга йохкаргйолаш хьайбай продукташ дукхагIа йоахкига Iалашде.

Общественни хьайбаш, хIаьта иштта колхозхойи совхозий болхлойн шоай доалахьа дола хьайбаш а диза Iалашдергдолаш дикка дукхагIа масса тайпа доакъараш — йол, сенаж, силос, баьца жувр, доакъара овлаш даьа. Цонаши даьгIенаши дикагIа хилайтара ду балхаш шерае, лакха овсарле йола культурин даьгIенаш хьае еза. Белок дукха йола культураш — люцерна, клевер, горох, вика, люпин, сои дукхагIа дIае. ДIадуьбаьций фу леладелга овлангара тоадергдолаш гIулаккхаш де.

Комбикормови промышленность мамогга дегIайоагIалга Iалашде, пачхалкхен комбикормови заводаш болх беш ярат эргаяьха тоае а кердаяраш хьалъе а. Колхозаштеи совхозаштеи йола экономична автомотоэкрованни комбикормови агрегаташ дукха арахецилга вIаштеIхьдаккха.

Дулха - тIеххий, чкъьарае журв, еzа обрат, доакъара дрожжеш, ферменташ, витаминаш, антибиотикаш, консервантан дикка дукхагIа арахецарга хьажа, из дара дулха-шурий, чкъьараш, кхачан, целлюлозно-кьхата, микробиологически промышленноста лаккхъяь заданеш а оттаеш.

4. ЦК Пленумо боккха лоархIам бу хьатIайоагIача пятилетка дерригача шерашка ялати кхыйола юртбоахама продукташи йохкара колхозаштеи совхозаштеи нийса планаш оттаяра. ЗакупкаI чIоагIа планаш масса оагIорахьара ларде лаьца хила еза, хIара боахама торонаш, Iалама а экономически а башхалонаш, цун специализаци, хIаьта иштта цунга кхоача керда техника, минеральни удобренеш, мелиорировании латташ шердалар диза лархIа.

Пленумо юртбоахама, заготовительни, советски, партийни органий, колхозийн совхозийн партийни организацей кулгалхойн теркам тIабохийт местничества, юртбоахама продукташ кийчъяра пачхалкхен планаш кхоачашъеча дисциплина йоацаш хилара йолаш йолча факташта, цу тайпара гIулаккхаш хьадда соцадар хьа я дех. Ялат, хIаьта иштта кхыйола продукташ йохкара чIоагIа план массане кхоачашъе езаш я. Из хувца е йиш яц, из кхоачаш ца еш йита а йиш яц. Латтанцарен хьайбашкара йоалел ерригa продукташ кийчъяра пачхалкхен планаш кхоачашъяра планал тIех продукци йохкача юкъе хьинаре дакъе лацари — колхозийн совхозийн эггара хьалхара декхар да.

(Йистедоалар 2-ча оагIо тIа).

ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪА ДЕКХАР

КПСС Центральни Комитета арIIанара Пленум хилар 2—3 июле. Пленумо, ла а дийгIа, йийшар «Юрта боахама даькъера парте аргIанара декхараш» яха КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева кь доклад.

Массаве раьза а волаш КПСС ЦК Пленумо «Юрта боахама даькъера парте аргIанара декхараш» аьнна ше баьча соцам тIа къоабалийр новкъоста Л. И. Брежнева докладе тIа белгалъяь выводаши предложенеши. Пленумо итогаш йир вай юрта боахам дегIабара, шерра программа белгалийр дIахо из сихха айбара.

Пленумо белгалдоьккхар, Советски халкъ Коммунистически парте кулгалла укх пятилетке план кхоачашъяь доалаш латташ хилар. Цу шерашка болхлой классо, колхозии ахархоша, интеллигенце хьийга къа баьхея долаш доккхий толамаш даьхад экономикен культурен дегIаккхувлача, къахьегамхой хьал-торо лаккхъеча. Парте ХХIII-ча съезден КПСС ЦК Пленумийн решенеш кхоачаш е еш, колхозхошен совхозий болхлошен городерча къахьегамхой новкъосталца юрта боахам дIахо айбелга вIаштIехьдаьккхад. Шера юккъера лаьрхIача ерригa йоаккхаш йола юртбоахама продукци 1966—1969 шерашка 79 миллиард сома маьхха хилар. хIаьта из 12,7 миллиард сом дукхагIа да укхал хьалхагIа дIаяхача пятилеткерчул. Дерригачуден ялат шера юккъера лаьрхIача 162 миллион тонн хилар, 1966—1969 шерашка, е 1961—1965 шерашкарчул 25 процент хIана дац аьнна дукхагIа, хIаьта из дукхагIа хиннад керттерча даькъе хьувкъам лаккхбара чотах. Ужжамо хувцамаш хиннад доаханен коа тIарча оалхазарийн продуктивность дикка лаккхъеннача хьайбий боахаме а.

Латташта химизаци мелиораци, юртбоахама производствана комплексни механизаци яра, колхозашн совхозашн дегIаккхувлача экономически стимулаш лаккхъяра тIаберзабаь парте никъ чакхбаккхарах бокъонца хьахинна хIамаш да уж толамаш. Тоъал дукхагIа хиннад юрта боахамга дIахийта капитальни вложенеш, юрта дукхагIа тел минеральни удобренеш, тракторащ, ялаташ чуэца комбайнаш, автомашинаши кхыйола техникен. Цу гIулаккхий никагIа дикача оагIоралла доккхий хувцамаш хиннад колхозийн совхозийн экономике, лаккхъеннай юртарча къахьегамхой материальни торо, толаме хьалдеш да юрта кхIе цIенош, культурнии бытовойн гIирсаш.

ХIанз вай юрта боахама хьалхашка хьаутт йоккха масштаб йола керда декхараш. СССР-е социализм хьалъяра коммунизма материально - технически база хьеш халкъо берзате болх бари бахьан долаш къахьегамхой материальни торо тоаенней, цар массе оагIорахьара хьалташ дукхагIа хиннад. Мехка кхачан продукташк промышленноста бедали хIанз тIа-тIа дукхагIа эшача хьалашка юртбоахама производства хIанзара боарам кхоачам болаш ларх!а йиш йолеш бац. ДIахо дукхагIа даккхалмо дергдо ялат, боамби, кхыйола технически культураш, баьцадаараш, сом. ХIана а бахача наха вIаьлла вьттехьа а кхоачамбеш яц хьайбай продукташ къастта а дулх.

Юрта боахамера вай халонаш юкъа ихьаккха хIана долаш яц антисоветчикаша шоашкара хьадага а лувцаш дувцараша. Уж я дегIаухачара, вай экономика дегIаухача хIанзарча хьалашка юрта боахамгара дукхагIа хьадехилте законагIа доагIаш хилар бахьанеш йола халонаш.

Пленумо хьахьсхад, латтанцарен хьайбашкарен йоала продукташ дикка дукхагIа яхара декхараш толаме кхоачашдара юрта боахама материально - технически база сихагIа чIоагIъяьнна, из технически кхы тIа а кийчбаьна барт ца хилар. БIарга ца го йиш яц, дукхача областашка, крайшка, республикашка партийни организацеша, советскин юртбоахамен органаша колхозийн совхозийн болх продукци дукхагIа яккхара, из яккхарга дIабода мах лохбера йолча резервех бизагIа пайда эцара кIезига тIаберзабеш, план кхоачашъяра даькъе доал доацаш, дисциплина йоацаш, местничества иждивенчески уйлаш йолаш моттигаш хилариа. Латтаех юрта боахамца дувзаденна доацача гIулакхашта харцахьа пайда эцара машар баь уж Iеш хилар. КIезига из хьувкъам хIана а лоха болаш, латтаех, техниках, удобренеех, кхыча материальни ресурсаех пайда во эцаш, доахан кIезига дебаш цар продуктивность лоха йолаш йола колхозаши совхозаши. Цхьайолча колхозашка эхча кIезига хьежаду керттера фондаш дегIайоалаярген производство шеръерган.

Пленумо критика йир партийни, советски, плановни, юртбоахама органий, юртбоахама материально - технически база чIоагIъярен дегIайоалаярен проблемаш къоастаярца юкъаленне йолча промышленни министерстваий болха тIарча кхоачамбоацараща. Белгалдоьккхар, юртбоахама производство дIахо чIоагIъярга айир сацна дола доккха халкъа боахама, политически декхар кхоачашдара вай хана ихьаккха юстара латта йиш ца хилар.

ХIанзарча хьалашка юртбоахама производствана интенсификаци яр, из технически кхы тIа а кийчъяр из дIахо дегIаахара темпаш белгалъю хоадамболлаш йола фактор я.

«Юрта боахама материально - технически база ма иотта чIоагIъяра ларда тIа из сихагIа дегIабоалабар укх гаргарча хана керттерчехь эггара хьалхара аргIанарчен декхарех цаI да. Колхозашкен совхозашкен латтахи техникахи пайда дикагIа эцаза, общественни производство эффективность лаккхъянза, къахьегама овсарле дикка айинзен юртбоахама продукци яккхарга дIабода мах лохбензен баргбаць» — белгалдоьккхар КПСС Центральни Комитета Пленумо.

Латта леладара даькъе лоархIаметIара декхар а лаьрхIа Пленумо хьалхашка оттадаьд ерригача юртбоахама культурий хьувкъам лаккхбара ялат, боамби, шекара свекла, генараш, баьцадаараш, сом, коартолаш, кхыйола продукташ тIа-тIа дукхагIа йоахкига Iалашдари духьа дерригача халкъо къовсам лоаттабелга вIаштIехьдаккхар. Цу гIулакха отта а иь ларрагIа, тIагIертта кхоачашъе еза латта леладара культура айара, латтай беркат совдаккхара, хьувкъам дукхагIа лун дола сорташ юкъехкхьара, севообороташ карерзаяра, хьувкъам боалга дIадаккхара хIара колхозен совхозен чакхдоаччача эффективна гIулаккхий система.

Эггара юкъмоттигера проблема хила а хиннай, иштта юсаш а я дIахорча пятилетке хIара шера юккъера лаьрхIача чубехьаш бола хьувкъам 195 миллион тоннага дIакхоачабаьа баргбоацаш дола ялат дукхагIа доаккхилга. ДIахорча пятилетке пачхалкхено ялаташ йийаре оала хIара шера 60 миллион тонна боараме оттаьй, хIаьта иштта белгалдаьд планал совгIа эцаш дола ялат кIезигагIа дале а 35 процент дар лаккхагIча маьхех, из ийдеча керттерча маьха 50 процент IотIа а тохаш ийданза дерг ца хилар. ХьатIайоагIча пятилетке дикка дукхагIа кийберга пачхалкхено боамби, шекара свекла, генараш, лена хьоаса, баьцадаарий, коартолаш, сои комараш, комсаш, чай, латтанцара йоала кхыйола продукташ. Латтанцарен хьайбашкарен йола ерригa продукташ кийчъяра пачхалкхен планаш кхоачашъяри планал совгIа продукци йохкача хьинаре дакъа лацари — колхозийн совхозийн эггара хьалхара декхар.

КПСС ЦК Политбюрос СССР Министрий Советои къастта боккха лоархIам бу хьайбашкара продукташ дукхагIа яхара, цу гIулакха колхозийн совхозийн материальни безам совбоаккхаргболаш дола гIулакхаш чакхдаьхад. Уж гIулакхаш къоабал а дарь. Пленумо партийни, советски, юртбоахама органашкара хьадийхад хьайбай боахамера кхоачамбоацараш цIендаь дIадоахилга, хьайбайн коа тIарча оалхазарийн продуктивность лаккхъелга цу ихьан хана уж дебаелга. Хьайбай

(Йистедоалар 2-ча оагIо тIа).

СОВЕТСКО-РУМЫНСКИ ДОГОВОРА КУЛГАШ ЯЭДАР

БУХАРЕСТ, 7 июль. (ТАСС КОРР. СРР). Тахан СРР Пачхалкхен Совета здане чу кулгаш яздир Советски Социалистически Республикай Союзаи Румыне Социалистически Республикаи юкъе доттагIала, цхьана гIулакхаш леладара, вIаши новкъостал дара хьекъехьарча Договора.

Договора кулгаш яздир: советски оагIорахьара — СССР Министрий Совета Председатела, КПСС ЦК Политбюро члена А. Н. Косыгина; румынски оагIорахьара — СРР Министрий Совета Председатела, РКП ЦК исполкоми массазарча Президиуми члена И. Г. Маурера.

Румыно-Советски доттагIала митинг

БУХАРЕСТ, 7 июль. (ТАСС СПЕЦ. КОРР.). СССР Министрий Совета Председатель, КПСС ЦК Политбюро член А. Н. Косыгин керте а волаш йола советски партийно - правительственни делегаци Румыне ира хетаь румынско-советски доттагIала митинг хилар тахан Бухарестерча республика Дворене. Кхо эзар совгIа еш чухоашача Двореци зале гулбелар бухарестски фабрикайи заводийи, пачхалкхен учреждений а общественни организацей а векалаш, румынски гезалаьнарча низий эпарлазаши эсараши.

Митинге ба РКП ЦК Пачхалкхен совета членаш, министраш, румынски революционни болхлойн болама ветеранаш, Румыне аккредитоваьнна йолча дипломатически представительстваштa керте латтараш:

Гулбеннарехьа тIомарш токарца тIаьш митинга президиуме гучабаьнна советски партийно - правительственни делегаце членаш А. Н. Косыгин, М. А. Суслов, А. А. Громыко, Е. И. Русаков, А. В. Басов, румынски кулгалхой И. Г. Маурер, П. Никулеску - Мизил, Г. Пана, Г. Радулеску, И. Вердец, кхыбераш.

Митинг хьайийлар РКП ЦК исполкома член РКП Бухарестски муниципальни Халкъа совета председатель Д. Попа. Цо къамаьл де дош лу нов. И. Г. Маурере.

Цул тIехьагIа трибуне хьалтIаювал советски делегацена керте латта нов. А. Н. Косыгин.

Новкъостий А. Н. Косыгинеи, И. Г. Мауререи къамаьлаш чIоагIа укх тIахьийта хазуешаш а дIаьхдаь доттача тIоарашца цхьа санна дукхазa мьаргIоажаш а хилар.

Парте белгалдаьр кхоачашдергда!

Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша дег чура къоабалъю КПСС ЦК Пленума решенеш

Механизацена — шерра никъ

Хьайбай боахаме эггара сихагIа догIадоагIаш дола дакъе да хьаизарч лелаер. Цудухьа из боахам шерагара - шерага чIоагIбу тIа колхоза коллективо. Из тхогара дIадех тха боахаме городе юхе хилараца керттерча дакъе хьайбай продукци йоахкара специализаци еш хиларо а.

ЦхьабIекъде хьакзарч лелаер дика аьттув а кулаи дегIадоаладе йиш яц, нагахьа санна царна гIулакх деча наьха къахьегам аттагIа а боаккхаш дерригача балхашта комплексни механизаци яь ца кул. Из белгалду юрта боахаме дешашта хетаь укх деношка хиннача КПСС ЦК июльски Пленума а нов. Л. И. Брежнева шийна докладе тIа йоаз:

— «Дика хоаш да, юрта боахама механизаци яр къахьегама овсарле лаккхъярен латтанцарен хьайбашкарен йоаккхача продукцега дIабода мах лохбарен коадамболаш йола фактор хилар».

ХIанз тха боахаме ялх эзар хьакха лелаю, хIаьта дукхъял 1971 шера кхоабаш 11 — 12 эзар хьакхий хурск хилийта а кердача пятилетке хIара шера 1000 тонн хьакхий дулх пачхалкхенга доаха а деза колхоза.

Ерригa хьакхарч цхьан метте хьагул а я уж лелаеча помещенешта комплексни механизаци ца йой из декхар кхоачашде йиш хургйоацилга кхетадеш да тха. Цудухьа хьакхаршта лаьрхIа бIарча комплекс хьалъе болабьй боахаме. Кердача пятилетка шийлаба эзар хьакха лелае йиш хургйола йиь помещени хургья колхозе. Цига болх беча маьхе кхоана тIа нIеаг тоIабе мара безаргбац кхо ерадаккхара а доакъар дIададахкара. Цу помещенешка денн цIена фо лоаттадергда.

Къахьегам аттача боаккхара совгIа цу гIулакхо хьакхарч лелаерий къахьегама культура айергья, шоай цIагIа эшачуьнга хьажа йиш хургья цар, безам бераш дешаш, шоай квалификаци лаккхъеш хургба.

Цхьан дешаца аьлча комплексни механизаце эргабовккхаргба фермай болхлой къахьегам, хIаьта керттердар — хьайоаккхаш йола продукци сиха ясамъяргья.

И. АХВЕРДОВ,
Грозненски района Ленина цIерагIча колхоза партконна секретарь.

ДОАКЪАР ШОРТТА ХУРГДА

ХIанз тха совхоза ерригача бригадашка, отделенешка къахьегамхошта КПСС ЦК июльски Пленума материалаш дIайовзийташ латт. Къастта теркам тIабоахийт бахта доакъара база чIоагIъярца хьайбай продукци алсамъяккхарен резервашт дикагIа пайда эцарен дешашта. ДIадахача шера доакъар Iалашдара план кхоачашъяьзар совхозо. Цудухьа цIаланах лаьрхIачул дукха кIезигагIа хилар хьайбашкара яьккха продукци. ХIаьта хинна кхоачамбоацараш дага а лувцаш, IаI чусоналахьа хьайбашта шортта доакъар Iалашдара берригa из тIабахийта къахьегаш ба совхоза болхлой.

Дика доакъара база ца хилча хьайбашкара йоаккха продукци лакха хургья аьлча бакъдац. ХIаьта доакъар а тайп-тайпара хул. Цхьа гIулакх да доакъар шортта хилар, шоллагIдар — из дика хилар.

ХIара отделенега дIаккхачайтай доакъар Iалашдара план. ХIаьта доакъар Iалашдара вIашагIъелла лаьрхIа 4 механизировании бригада я совхозе. ХIара бригаде йолаш а хьалхе аргIоаца техника, транспорт, инвентарь, кхыдар.

ДIадахача шера планал дукхакIезигагIа — 544 тонн мара йол Iалашъяьзар совхоза хьайбаш лелаераша. Укх шерарчул кIезигагIа йийзар совх доакъара лаьрхIа баьцаш кхыйола культураш. ХIанз совхозе йийнай аьла лаьрхIа 536 гектара тIа дукхача шерашка тIаюлда баьцаш. 336 гектара тIа йийнай цхьан шера тIаюлда баьцаш. Уж баьцаш хьакха хьакча болабенаб хIанз совхоза механизатораш. ХIанзлехьа фермашта юххе аргIаш а диь дIаоттаьй цар 810 тонн дика йол. Совхоза керттера зоотехник нов. Гадамаури тайша ца хьакха къакхаш а кхы эзар тоннал совгIа йол шигара яргилларах. ХIаьта шоллагIен кхоалагIен хьоккхаш кIезигагIа йоале а кхы а эзар тонн йол кургья. Планах Iалашъе езар 1851 тонн мара яц.

Шоай болх хоаш дика къахьег аргIаш деш боахкача Идрисов Зиядес, Магомаев Абус, Дашаев Юнуса. Мохлаев Баудина, лафеташка йол хьатIаккхухьача трактористаш: Шабаев Хьамзата, Эльмуркаев Султана, Гирбулатов Алха.

АргIаш доттача делкъа ха хилалца хьатIаккхухьа йол тIаьда хул, цхьабакъда йоккха мощность йолча вентилятораша цу сахьате йокъаю из.

Доакъар Iалашдеча бригадашта юкъе геттара дика къахьег Мухаджиев Несерхоя кулгалдеча бригада. Йоачал йоацаш денача ден мах хоаш ба цу бригада къахьегамхой. Хьекха йол сизен цIенен хьагул е йий цу сахьате Iай хьайбаш латтаргдолча аргIаш а дий дIаоттаю цар. ХIанзлехьа цхьайтта аргIа хьаьаьд цар. ХIара аргIах 25—30 тонн хургья.

Балха геттара лакха хьоккхамаш доал цу бригада аргIаш хьалдоттачар ГайрбековIаIлас, Барзаев Бойсара, Шахбулатов Делика. Кхий тIара йол хьоса йиь лафети автомашина ниэткъа мара кхувш царна йол хьатIаккхахья. ХIаьта шоай нормаш хIара денна юккъера лаьрхIача 200—250 процент кхоачашъю цар.

М. УМАРХАДЖИЕВ,
Урус - Мартана района «Гехински» совхоза керттера экономист.

ЮРТА БОАХАМА ДАЬКЪЕРА ПАРТЕ АРГIАНАРА ДЕКХАРАШ

(Чиестедоалар. Долалур 1-ча агIо тIа).

5. Кердача пятилетке юрта боахама гIулакхна—производствени, чуIеча цIеной, культурно-бытовой гIирсаш хьалдара, техника эцара — 776 млрд. сом пачхьалкхен капиталовложенеш хьожаяра, цу дакъе гIишлой - монтажни балхашта 45,9 млрд. сом хьожадара хьакъехьа КПСС ЦК Политбюрос чь решени къоабалъе.

Колхозий капитальни вложенеш хилаиза аргйоацача материально - технически ресурсашна 43 млрд. сома боараме йиза Iалашъелга, цу дакъе гIишлой монтажни балхашта 28 млрд. сом хьожаделга пхе шера плана тIа оттаде.

Шера планаш кхоачашъеча хана кхы тIа я средствашн материальни ресурсаши лехялга а юрта боахам дегIабарга дIайолийталга я СССР Министрий Советаи союзни республикай Министрий Советаштеи тIадилла.

6. Хьаеш йола минеральни удобренеш пятилетке чакхйоалаш 90 млн. тоннал кIезигагIа йоацача боарамгеи дIайийна хIамаш дораю химически средствашн 450 эзар тоннаген дIахоачае. Химически микробиологически промышленноста керда заводаш хьалъелгеи болх беш йола предприятеш шеръелген оттаде. Юрта боахама теля минеральни удобренеш 1975 шера 72 млн. тоннали доаккхарий фосфориташ 3 млн. тоннали кIезигагIа йолцаш хилийта.

Минеральни удобреней дикал лакхъе, комплексни, дукха концентрированни тукаш дуккагIа теля, мухьаш дIа-юха кхухьа къаьстта вагонашк автомобилашн, минеральни удобренеш чуехка тара дукха я дукхагIа арахеца, уж удобренеш дIаоттаяь лоаттаргйола базаш шеръе. Колхозашкеи совхозашкеи минеральни органически удобренеех пайда дикагIа эцаран цар эффективность лакхъяран де дезар де.

7. ЦК Пленумо белгалдоакхх лаьтташта мелиорацн яра гIулакх дегIадоаладелга Iалаьмате боккха халкъа боахама лоархIам болаш хилар. ДIахорча пхе шера мелиоративни балхаш укх боараме кхоачашде: хий лехкача кердача лаьттай 3 миллион гектар оахама юхьейоалае; сое дукха тIоадал йолча районашка 5 миллион гектара тIеи дIакъийла дренаж йолаш 3 миллион гектара тIеи мелиоративни системаш хьалье; 8 миллион гектарал кIезигагIа доацача лаьтташкара цонеши даьгIенаши оалангара деиз тоае: шортта хий хургдола балхаш де я болх беш, технически тоае езаш йолча хий лехкача системашта реконструкци керттерча дакъе яь яккха.

Украина къулбехьене, Краснодарски Ставропольски крайшка, Ростовски областе, Къилбеседа Кавказен Поволжьяв кхыча районашка хий а дехкаш товарни цаат кхедергдола йоккхий районни хьяара балхаш чIоагIде. Дута дIадуергдола лаьтташ дикка шерде. Боамба буьча районашка хин боахама гIирсаш хьалдара темпаш лакхъе. РСФСР Iаьржа доацача лаьттай паса тIарча, Дальни Востоке, СибарегIа, Урале, Белоруссе, Прибалтика республикашка лаьтташта мелиораци яра балхаш шерагIа доаржаде. Колхозашкеи совхозашкеи мелиоративни лаьттаех пайда дикагIа эца. Лаьтташта хулача эрозеи къовсам лоаттабереи цхьаш лораде ишуваш дIайогIареи балхий комплекс шерагIа чакхйоаккхелга Iалашде.

1971 — 1975 шерашка мелиоративни балхий программа кхоачашъяра чакхдаха хоадамболлан дола гIулакхаш кийчделеи чIоагIделга СССР Министрий Совета тIадилла.

8. Укх гаргарча шерашка тракторни, юртбоахама, мелиоративни машиностроени дIахо дегIайоалаелга Iалашдеза, цу доаькъошка кхы тIа а производствени мощносташ хьал а яь, кердача пятилетке тракторашн юртбоахамеи мелиоративни машинаш, транспортни средствашн запасной оатхалашн дукха я дукхагIа арахецалга яргйоацаш лоархI ЦК Пленумо. Колхозни совхозни производство технически кхы тIа а кийчъяра, юрта боахама машинаш дукхагIа арахецара декхар кхоачашдеча хьинаре лакъа лаца леза промышленноста деррнгача доакъоша.

Пленумо къоабалъю мощностех пайда дикагIа эцара чотах юрта боахама машинаш, оборудовани, запасной оатхалаш, кхыйола материально-технически средствашн хьаелга віаштIехьдаккхарен дукхагIа хьаяреи даькъера авиационни промышленноста Министерства, машиностроене Министерства, кемаш деча промышленноста Министерства, ела-йоккхача, энергетически, транспортни машиностроене Министерства, оборонни промышленноста Министерства, мехкдаьтта чакхдоахачи мехкдаьтта химически промышленноста Министерства, кхыча министерствай предприятей инициатива.

Предприятей торонех юртбоахама коператерIа машинаш, агрегаташ, доакъош, запасной оатхалаш хьаяра пайда эцилга СССР Госпланаи промышленни министерствашеи, заводий директорашта а партийни организацешта а тIадилла.

Комплексни механизаци чакхъяккхара хилаиза яргйоаца толашагIа йола юртбоахама техника арахецара де дезар долда министерствашен ди[...]

[...]рекциеи, Iилма - тохкама институташа, конструкторски бюроша. Машинийн механизмайи дикал дукха а дукхагIа лакхъе, цар тешамеи йIаьхха хана болх белга Iалашде.

9. 1971 — 1975 шш. юрта боахама 1700 эзар трактор, 1100 эзар грузовой автомобиль 541 эзар аьат чуэна комбайнаш, 230 эзар силос хьоахеи 60 эзар свекла чуэцеи комбайнеш, 1300 эзар тракторни прицепаш, 87 эзар экскаваторащ, 82 эзар бульдозерашн, 42,5 эзар скреперашн, 15 млд. сома мехка юртбоахама машинаш яла, цу дакъе хьайбаш лелачеча фермашта механизаци яра доакъарш кийчдаран 6 млрд. сом ахча хьожаде.

Хьайбай боахамерча халача балхашта механизаци яра къаьстта уйла тIаехийта, цу гIулакха юрта боахама эшаш йола машинийн механизмайн комплексаш доаттае.

Тракторех юртбоахама машинех балха овсарле лакха хургйолаш пайда эцара, колхозашка, совхозашка, «Союзсельхозтехника» органнзацешка, хIаьта шитта автомобилашта технически гIулакх деча организацешна ремонтни база чIоагIъяра де дезар де.

Колхозашкеи совхозашкеи массазара механизаторий кадраш хилара боккха лоархIам а беш, уж кадраш юрта боахаме дIачIоагIъяра тIадерзадаь юрта болаш дола гIулакхаш кийчделга СССР Министрий Совета тIадилла, балха овсарле лакха йолаш къахьегара хьалаш парна віаштIехьдоахалга, цар материальни белам сонбоаккхалга, моральни стимулаш чIоагIъелга, хIаьта шитта бит тоелга Iалаш а деш.

10. ДIахорча пхе шера юртбоахама продукташи бедали чакхйоахача промышленноста мощносташ дикка шеръергйола гIулакхаш чакхдаха. Элеваторашн, мелькомбинаташ, дулха-шурий, кхача, йагача, кхыча промышленноста доакъой предприятеш керда хьалъелгеи болх беш арашта реконструкци елгеи, хIинзарча оборудованеца уж кийчъелга чакхдаккха, доагI-доагIаш йола продукташи бедали доаккхача районашта пайдаиегIа хургйолча тайпара гаргаоза езаш хилар теркал а деш, уж бакъахьа дIаийсьелга Iалашде.

11. Укх гаргарча шерашка юрта гIишлош хьалъяра балхий йоккха программи кхоачашъе езаш хилар теркал а деш. СССР юрташка гIирсаш хьалдара Министерства производствени база цу министерства предприятешеи организацешеи пятилетка чакхйоалаш шера 5,5 млд. сомал лохагIча мехка доаца гIишлой-монтажни балхаш юрташка кхоачашде йиш хургйолча тайпара чIоагIъяра де дезар де.

Совхозашкеи колхозашкеи гIирсаш хьалдара кхыйола министерствашка юкъеоза, подрядни балхий хьадда боарамаш цара белгал а дай. Колхозий юкъара гIишлошъю организацеш ма могга чIоагIъе, техникаца, оборудованеца, хилаиза аргйоацача материалашца уж Iалашъе. Юртбоахама объекташ хьалъяра проекташ уттаелга оалангара деиз тоадаран проектай дикал лакхъяран тIадерзадаь гIулакхаш чакхдаха. ГIишлой материалаш арахеца мощносташ алсам а яьха, тIа-тIа дукхагIа хьалде делаш дола юртара гIирсаш царна Iалашде.

12. ЦК Пленумо боккха лоархIам бу юрта боахама даькъера Iилман тохкамаш дIахо дегIадоаладара, колхозийи совхозийи производствайцара Iилман бувзамаш шердарен чIоагIдарен. Юрта боахача производство дегIаккувлара перспективни проблемаш къоастае езаш. Лакха хьувкъам тедаш дола юртбоахама культурий керда сорташ, лакха продукт луш долча хьайбай фу хьалкхеден сихагIа практикина юкъейхахьеи дезаш хилар теркал а деш, Iилман учреждений болх тоабара колхозаштеи совхозаштеи продукци хIара тайпанна пайданагIеи ххомегIеи йола производства технологически процессаш механизаце керда средствашн хьаелгеи сихагIа практикана юкъехьолгеи теркал а деш, Iилман учреждений болх тоабергболаш дола гIулакхаш чакхдоахалга СССР юрта боахама Министерствани, ВАСХНИЛ-а, СССР Министрий Совета Iилманеи техникаиеи йолча Пачхьалкхени комитета, СССР Iилмой Академена тIадилла. ДIайийнача хIамаштеи хьайбаштеи хулача зулам дергашеи лазарашеи къовсам доаттабара керда методаш, къаьстта а дIайийно хIамаш лораю биологически средствашн чIоагIагIа тахкеи производствана юкъеккхахьеи. Юртбоахама Iилман учреждений дешара заведенейн материально - технически база чIоагIъе.

13. КПСС ЦК Пленумо партийни организацей, партен пачхьалкхени еррнгача кадрай уйла тIаерзаю дисциплина чIоагIъяра, тIадиллача гIулакха хьалхара, советски законаш дизза ма дарреи кхоачашдара хьалхара хIаране бехктокхам лакхбаиза барт ца хилара. Юрташкарча къахьегамхошта къаьстта боккхача лоархIаме да лаьттах дола закон, колхоза керда устав кхоачашдар.

Пленумо СССР юрта боахама Министерствагара, СССР мелиораци хий боахачеи Министерствагара, «Союзсельхозтехникагара», СССР заготовкай Министерствагара, моттигашкарча цар органашкара, партийни советски органашкара, беррнгача боккхошкара хьалех боахай доал доакхаш лелабарцеи лаьттаех, пачхьалкхени колхозни средствеех хьурмат доацаш пайда эцарцеи, местничества иждивенчески уйлаш хиларца хоадамболлаш къовсам лоаттабелга. ТIагIертта боахама расчет юкъекхахьаиза, колхозийи совхозийн финансово - боахама гIулакхашта лоаттабу тIахьожам чIоагIбаиза баргбац. Цу дакъе боккхача доархIаме хила езаш я профсоюзни комсомольски организацеш, юртай Советаш а колхозий советаш а, халкъа тIахьожама комитеташ.

14. ЦК Пленумо белгалдоакхх, юртбоахама даькъера доккхий декхараш кхоачашдара парте, цун еррнгача организацешна шоай низаш чIоагIагIа тIадахийта, цар политически организаторски балхе боарам лакхбе, городерча а юртарча а къахьегамхой социалистически эхь шерро йоаржае езаргхилар.

Юрташкарча партийни организацей теркама юкъмоттиге латташ хила беза колхозашкеи совхозашкеи лаьтта лелдадарей хьайбаш лелдадарей культура лакхъяра. Iилманеи хьалхьлаттача практиканех карагIдаьннараш юкъекхахьара, капитальни вложенеех, лаьттаех, техниках, удобренеех, кхыча материальни ресурсаех ахчан средствех пайда дикагIа эцара, къахьегама овсарле лакхъяра дешаш а цу ларда тIа еррига юртбоахама продукташ дукхагIа йоахалгеи пачхьалкхенга йоккхалгеи, юртара захар дIахо тоадеза Iалашдар а.

Юрта боахама задинеш шоай ханнахьа кхоачашъелга дани шоай тIахьожама кIал лоаттаде, юрта машинаш оборудовани, удобренеш, гIишлойи кхыйолеи материалаш юрта дукхагIа теларкхы тIа а резервашн ннькъаши лаха, кердагIа йола техника юртбоахама производствани юкъеккхара чIоагIа новкъостал де дезаш я промышленноста предприятейн гIишлойни партийни организацеш.

КПСС ЦК Пленумо колхозхой, совхозий болхлой, юрта боахама специалисташ тIахьех юрта боахам дегIаккувлара плаиаш кхоачашн тIехкхоачашн яр дукха кхы а шерагIа эхь йоаржаяра.

* * *

КПСС ЦК Пленумо дIакхайкаду, юрта боахам дIахо дегIабоалабара чакхьяха оттаяь мероприятеш беррнгача коммунисташа, вай мехкарча беррнгача къахьегамхоша цхьатарра къоабалъйе тIаэцаргйолгах ше дог тайша хилар. Пленума решенеш чакхъяхарах мехка коммунизма материально-технически база хьаяра юкъе керда доккха дакъа лацар хургда.

ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪА ДЕКХАР

(Чиестедоалар. Долалур 1-ча агIо тIа).

боахамера доакъарий база ма могга дегIайоалаянза а чIоагIъянза а, фермаш хьалъелга, хьайбай боахам технически кийчбелга, хьаккий дулх, шура яхара, доахан чуоттадаь дорстадара йоккхий промышленни комплексаш хьаелга сихлаиза дарган. Хьалъергьа кхо тIара оалхазараш леладу керда фабрикаш, жа леладу механизированни фермаш йохкаргья. Партен пачхьалкхенон деиза дарг мел доалар ду хьайбай боахам массе оагIорахьара айбелга Iалашдара.

КПСС ЦК Политбюрос бахьаьд укх гаргарча шерашка вай юкъмоттигера декхар юрта боахама материально - технически база ма могга чIоагIъелга, колхозаши совхозаши хIанзарча толашагIа йолча техникаца кийчъелга, уж минеральни удобренешца Iалашъелга, лаьтташта мелиораци яра гIулакх шерра дегIадоаладелга хилар. Пленумо къоабалъяьй кердача пятилетке юрта боахача гIулакхашта 77,6 миллиард сом пачхьалкхен капиталовложенеш хьожаа, цу дакъе 45,9 миллиард сом гIишлой - монтажни балхаш дарга дахийта аьнна КПСС ЦК Политбюрос яь решени. Цу цхьан ханна пхе шера плана тIа оттадерга колхозий капитальни вложенеш хилиаза яргйоацача материально - технически ресурсашна 43 миллиард сома боарме йиза Iалашъелга. Пятилетка чакхйоалаш хьаеш йола минеральни удобренеш 90 миллион тоннага дIанхоачаергья, уж дукха а дикагIа хургья. Колхозашкеи совхозашкеи минеральни органически удобренеех пайда дикагIа эцара гIулакхаш чакхдаха дезаргда.

Пленумо белгалдаьккхар лаьтташта мелиораци яр боккхача халкъа боахама лоархIаме хилар. ХьатIадоагIача пхе шера боахама юкъейоаккхаргьа хий дехкача кердача лаьттай кхо миллион гектар сов тIаьда лаьтташ долча районашка 5 миллион гектар долчу лаьтта мелиоративни системаш хьалъергья, оалангари деиз тоаергья 5 миллион гектарал кIезигагIа доацача лаьтташкара цонаши даьгIенаши. Болх беш йолча мелиоративни системашта тоаел боккхача боарме реконструкци ергйолаш я. Мелиораци яьча лаьттех пайда дикагIа эца, лаьтташта хулча эрозеи къовсам лоаттабаран хаьш лораде хьуя овсаро дIадогIарах дечи балхий шерагIа йола комплекс чакхъяккха лаьрхIад. Из ба лакха интенсивни чIоатIеи юртбоахама производство хьаяра никъ.

Къахьегама овсарле лакхъярен продукци яккхарга дIабода мах лохбарен лард я производствана механизаци яр. Укх гаргарча шерашка тракторни, юртбоахама, мелиоративни машиностроени дIахо дегIайоалаелга Iалашдаиза, цу доаькъошка кхы тIа а производствени мощносташ хьа а яь, керда пятилетке тракторашн, юртбоахамеи мелиоративнин машинаш, транспортни средствеш, запасной оатхалаш дикка дукхагIа арахецаиза яргйоацаш лаьрхIах Пленумо. Къаьстта уйла тIайохийт хьайбай боахамерча халача балхашта механизаци яра, из комплексни хилийтара. Лакхъергйолаш я юрта боахама электрификаци яра темпаш. Къоабалъяьй йолаш йолча мощностех пайда дикагIа эцара чотах юрта боахама кхы тIа а машинаш, оборудовани, запасной оатхалаш чъве лаьрхIача дуккхача промышленни министерствай инициатива.

Пленумо белгалдаьккхад юрта боахам механизаторски кадрашиа Iалашбара проблема боккхача лоархIаме хилар. Механизатор юрта центральни фигура я. Уйла а тоекхо я е оза механизаторий кадрай. Уж колхозашкеи совхозашкеи дIачIоагIбара къахьа сани къахьегаиза дарган, къахьегама овсарле лакха йолаш къахьегара, материальни белам сонбоаккхара, моральни стимулаш чIоагIъяра, бит тоаяра эша хьалаш віаштIаьна а даьха.

Пленумо хьалхенка оттадаьа юртбоахама продукци бедали чакхйоахача промышленноста мощносташ дIахо шеръяра декхараш. ГIулакхаш чакхдоахаргдолаш, да юрта боахама Министерства, колхозий юкъара гIишлошъеча организацей производственни база чIоагIъяра, юрта лаьрхIа гIишлой материалаш дукхагIа арахецара.

Юрта боахама проблемаш къоастаяра даькъе боккхача лоархIаме да Iилма. ЮкъедихьачуттIехьагIа юртбоахача производство дикка айе йиш хулийташ дола дукхи доккхий тохкамаш советски Iилмахоша чакхдаьха хилар белгал а даьккха, Пленумо боккха лоархIам бир юрта боахача даькъера Iилман тохкамаш дIахо дегIадоаладара, колхозийи совхозийи производствацара Iилман бувзамаш шердарен чIоагIдарен.

Пленумо СССР юрта боахама Министерствана, ВАСХНИЛ - а, Iилман техникан дешаита йолча СССР Министрий Совета Пачхьалкхен комитете, СССР Iилмай Академена тIадиллад Iилман учреждений болх тоабара тIадерзадаь гIулакхаш чакхдоахилга юртбоахама производство дегIайоалаяра. Лакха хьувкъам телаш дола юртбоахама культурай керда сорташ, дукха продукт луш долча хьайбай фу хьалагалувцарен практикана юкъеккхахьарен вайдерриге къахьегама хьинаро кхоачашйогIаш йолча хIамеи кхоамегIеи йола продукци хIара тайпа хьадара технологически процессаш механизаци керда средствашн колхозаштеи совхозаштеи кийчъяра, дIайийнача хIамаштеи хьайбаштеи зуламдергашеи хулача лазарашеи къовсам лоаттабара керда методаш тахкарен производствана юкъеккхахьарен перспективни проблемаш къоастае езаш хилар теркал а деш. Цу гIулакха чIоагIъергья Iилман учрежденейи дешара заведенейн материально - технически база. Цу нхьан ханна дарагйоаш да Iилман тохкамех хьахиннарех производстве биззагIа пайда эцилга, Iилмана карагIа мел даьннарашн хьалхалаттача практико тахка мел тешкаради планагIа юкъекхухьалга.

КПСС ЦК Пленумо партийни организацей, партен пачхьалкхени еррнгача кадрай уйла тIаерзаяьй дисциплина, тIадиллача гIулакха дьалхара хIаране бехктокхам лакхбаиза барг ца хилара, советски законаш тешшаме лелаеран кхоачашдаран. Юрташкарча къахьегамхошта къаьстта боккхача лоархIаме да лаьттах дола Закон, колхоза керда Устав кхоачашдар.

Балхаш дара парте оттаяь программа хьалхагIа юрта боахама даькъе вай де мел дайаарал йоккхагIа я. Шо дIадех парте, цун еррнгача организацешна шоай низаш чIоагIагIа тIадерзаделга, цар политически организаторски балха боарам лакхбелга, юрта боахам дегIабоалабара план толаме кхоачаши тIехкхоачаши яр дукха шерра городеи юртеи къахьегамхой социалистически эхь йоаржаелга. Къахьегамхой инициатива дегIайоалаяра, цар политически къахьегамен хьинар айбара низ бола средство лоархI парте социалистически эхьах. Юрта социалистически эхь віаштIехьйоаккхачара доккхий кхоачамбоаннарам дIалахаиза дарглоц, цуна формальни оагIув лелайта мегаргьяц. ТIатIерттаи юрта болаши болх бе беза эхь віамагIа боллара. Социалистически декхарашн массе оагIорахьара бахьдаь хьийтар духьа, къахьегамхой творчества, резервашн торонех дикагIа, биззагIа пайда эцара, экономе режим чIоагIо делара, къахьегама овсарле тIа-тIа дукхагIа лакхъяра къахьегамхой тIа а берзабеш, царга къахьегача коллективайи къаьст-къаьстача наьхеи инициатива а опыт а хьакьунхийтар духьа лоаттабеча къовсама формаши методаши эргайоахаш тоае еза. Цу гIулакха пайда эца беза партийни, профсоюзни, комсомольски организацей идейно - кхетамеи организаторски балха еррнгача средствашн. Эргаяьккха тоаиза ягьаш дикагIа йола производственни результаташ яхарах ез йолча материальни поощрений система.

Парте Центральни Комитето колхозийи совхозийи къахьегамхой, паргийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеш тIехьийхар 1970 шу — пятилетка чакхйоала шу — вай юрта боахамо деррига доакъош дегIаковлалеча керда толамаш дахарна белгалдаккхара.

«Вай белгалдаьча деррнгача гIулакхашна, шеко йоацаш, цор къостал дергда колхозни стройи совхозаши дIахо чIоагIъяра, — аьннад повкъоста Л. И. Брежнева ше доклад еш. — Принципиальни лоархIам болаш хургда уж боллойи ахархойи цхьоагIо чIоагIъяра, цар повкъостал деррнгда коммунистически общество хьалъяра гIулакха».

Керда творчески хIамаш карагIдуэлара вай халкъа дехал ураутталу КПСС ЦК Пленума решенеша. ХIанз партийни организацей эттаре хьалхарча аргIанара декхар сенах латт аьлча, ца латт, парте дош беррнгача коммунисташеи комсомольцашеи, болхлошка а ахархошка а, Iилмахошка, юрта боахама специалисташка дIакхоачадарах а деррига низаш хIанзарча этапе СССР экономически оборонни низ дIахо чIоагIбара исторически лоархIаме бола КПСС ЦК Пленума решенеш кхоачашъяра оарцагIдахарах а.

Юртарча къахьегамхоша беррнгача советски халкъа цхьана чIоагIа къоабалъю КПСС ЦК июльски Пленума решенеш. Цар шоай деррига низаш тIадохийтаргда ялташ толаме чуийна дахара, ялташи кхыйола юртбоахама культураши эцара планаш кхоачашн тIехкхоачашн яра, хьайбай боахам дIахо дегIабоатабелга Iалашвара, цун доакъарий база чIоагIъяра.

Укх 1970 шера КПСС XXIV-гIа съезд хургья. Парти цу съездага йола коммунизм хьалъяра деча кулгала кердача оамтаца йIаьхий тинна а халкъаца айхха кхоттасна а йолаш. СССР деррига халкъаш, беррига советски вай ленински партена гонахье кхотабенна хилар къаьгга хьакьенкхар В. И. Ленин ваь 100 шу дизав дездаро. Дукхе ха йоацаш СССР Лакхехьарча Совете хиннача харжамашка вай Даьхен къахьегамхоша цIеьмха а тьахьенхар цоай лакха политически сахкетами патриотизми, партен пачхьалкхена чурен арахьарен политика шоай йиззе къоабалъеш, шеко йоацаш хьаллоашаш [...].

Коммунистически парте, цун ленински Центральни Комитета кулгалца советски халкъо толамо кхачашъю юрта боахам дIахо айбара программа, хIаьта из вай мехка коммунизма материально-технически база хьаеча доккха дакъа лоацилга а хургда.

(1970 шера 5 июлерча «Правда» передовая).

ЛЕНИНГРАД. М. Горьке цIерагIча Академически доккхача драматически театре хьайийлай экспериментальни камерни спектаклаш уттаергйолаш йола ЗIамига сцена. ЗIамигача сцена премьера хилар «Защитник Ульянов» яха Л. Виноградовеи М. Ерашиней пьеса - сценаши документаши В. И. Ленина Самаре вахаш ваьккхача хана цара.

СУРТА ТIА: спектакла тIара сцена. Аьрдехьара вуттехьа — Шура — артистка Т. Д. Коновалова, Семенов — артист Л. В. Неведомский, В. И. Ульянов — РСФСР халкъа артист К. Ю. Лавров, Анна — артистка А. А. Федерцева.

М. Блохина сурт.
ТАСС фотохроника.

ПЛОЕШТЕ БАХАР

ПЛОЕШТИ, 7 июль. (ТАСС). СССР Министрий Совета Председатель, КПСС ЦК Политбюро член А. Н. Косыгин керте латта советски партийно - правительствени делегаци город Плоеште яха хилар. Прахова уезда доатон тIа кхьачача хана дегаш гIоадьнна а болаш цуна накъабахкар моттигера партийни пачхьалкхени кулгалхой, уезда къахьегамхой виналаш.

Плоешта юххерча Браль яхача моттигерча мехкдаьтта чакхдоахача заводеи мехкдаьттахимически комбинатеи хилар советски хьаший. Цул тIехьагIа Цхьоалг1ча Мая цIерагIча мехкдаьтта оборудование заводе ихар делегаци. Завода болхлоша, город Бразерча мехкдаьттахимически комбината коллектива а санна, безаме тIайицар советски халкъо бахийта вициалаш. Цхьатарра детташ тIоарам а долаш тIайийбора советски хьаший хIара цехе. Предприятера къахьегамхошна доттагIал тIехь къамаьлаш хилар.

Делегацеца улувбаьна бахабар СРР Министрий Совета Председатель И. Г. Маурера РКП ЦК исполкомеи массазарча Президиумеи член, РКП ЦК секретарь П. Никулеску-Мизили.

ГАЗЕТА РЕДАКТОРАША ОПЫТ ДIА-ХЬА ЭЦ

Укх деношка Сунженски района «Знамя труда», Ачхой-Мартана района «Ленинизмаи байракх», Назрани района «Ленина никъ», Урус-Мартана района «Ленинская правда», МалгIабека «Ленинское знамя» яхача газетий редакторий районашта юкъера летучка хилар.

Газетий обзораш еш къамаьлаш дир редакторашa, яь. Л. К. Заврожне, Н. О. Семигорелова, редактора заместителя Ш. Х. Дашаева, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советерча печайолаш управлене керттерча инженера Х. Дзейтова.

«Къахьегамхошта коммунистически кхетам балара районни газетий лоархIам лакхбарах» болча КПСС ЦК сонамта хьежжа шоай балхага хьежар журналисташ.

В. ШАНИН.

ПАЙДАНЕ ГIУЛАКХ

ДукхагIа гази конденсати яккхара шоаш ца кхобеш къахьег «Грознефтегаз» управленена чуйоагIача № 3 йолча цеха болхлоша. Шу долалуш доккхийи бехтокхомеи декхараш тIейийлаьар цеха коллектива. Уж дикагIа кхоачашдара декабрьски Пленума решенеши КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ, ЦК Письмон кIоаргга IомадирI цеха болхлоша. Цу деша детаь хиннача собране белгалъяьхар газа конденсати дукхагIа яккхара, царга дIабода мах лохбара йола мероприятеш. Уж я гуча я яьха пайда эцаиза йола производственни резерваш. Газ хьа а къестаеш Орджоникидзе дIаккхаьийтар пайдане хилар белгалдаьккхар. Из продукцена реализаци яра аьттув болаш гIулакх дар. Из дара еха латта хьаьна газопроводаш тоае йийзар. IажагIа доагор дIадуча хана конденсат юхе а йижа газопроводаш хьалъюкъаргйоацаш газ йокъае еза, яхаш, дувцар. Из дIаккхьийтаи хула зе доккха да. Кхоачам ба сояхк хинна 185 эзар сом зе. Халача финансови хьаьла тIа еттар цех. Цу хана деиз биь бутт баьннаб. Цу юкъа белгалъяьда мероприятеш чакхъяхар бахьан долаш дика тоадала доладеннад гIулакхаш, дикагIа пайда ийбу производства резервех. Кобейкой Степан керте латтача газ йоахача бригада шиъ низаца юхаметтаоттаьир болх ца беш хинна 10 километр дIоахал дола газопровод. Цул тIехьагIа Орджоникидзе йодача магистральни газопроводах хIатекар из. Цига газ йокъе а еш конденсат хьакъестаергйолаш йоккха емкость оттаьй. Из бахьан долаш денненбуса мархалйоаккхаш йола газ 710 эзар кубически метр совъяьлар. Грозне дукхагIа газ дIаецала йиш хилар.

Дукхьал из мероприяти чакхъяккхарах дIадахача ах шера сояхк пу ханарчул 338 миллион кубически метр дукхагIа газ маьхалъяьккхай. ХьалхагIа еза фракцеш йоахка газ компрессорни станце хIезига хьаййярах безаш дакхара цханаш кхоачашъяцар цеха. Газ хьателачи схемана обвязка е гойлар. Цу гIулакха лаьрхIа № 750 йолча скважинана тIаьола 2 километр дIоахал дола газопровод йиллар. Еза фракцеш дикагIа хьакъестае аьлар цул тIехьагIа. Цу мероприяте гIулакхаш тоадар бахьан долаш бензин дикккара ах шера план толаме кхоачашъе йиш хилар. Планал совгIа 56 эзар сома дола газобензин мехкалдаьккхар.

11 километр йIаьха 40 дюймови газопровод дукхлача хана деиз пайда Iа эзаш латтар. Турбаш лаьттагIара хьал а яьха керда объект еча дIаяхийзар. Из бахьан долаш 31,4 эзар сом кхоадир. ХьалхагIа автобоахамера мухь дIа-юха кхухьа шин машини шин автобуси ехар цехо. Массе хана цхьатарра хьебе болх ца хилярах новагIйолча хала контора юххе сене латтар уж. Цхьабаькъда, мах 8 сахьата лаьрхIа телар. Дикка уйла яьчул тIехьагIа вахтови боллой, мухь, материалаш хIаьюха кхухьа шин машина тоъаргйолга сучадаьлар. Дукхьал цхьай машинага бетта 2800—3000 сом дIадода. ТIаккха хала дац цеха кулгалхошна мел ахча кходаьл ха. Шера кходеш долча ахчан боарам 40 эзар сом да.

Цехе 16 саго доалдеш ши газораспределительни промежуточни пункт яр болх беш. Реконструкци яьчул тIехьагIа дIаиха йийзар уж. Цигара совбола мукъабелийтаболлой аварийни диспетчерски службе хьожабир. Из бахьан долаш ремонтни балхаш тоаделар, оборудованех дикагIа пайда ийбу.

Производства эффективность лакхъяра йолча резервех лоархIаме лоархIаш ба рационализаторий болх. ХIаьта уж кIезига бац цехе. Маьхера предложенеш лечуйел дар. Дукхьал 18 предложени балха юкъеяьхарах ах шера 32 эзар сом кходаьд. ХIанз управлене дикагIчарех лоархIаш я цеха коллектив. Из хьадьокх укх тозамаша. Ах шера планах лаьрхIачул совгIа 96 миллион кубически метр газа 1500 тонн газобензини мехкалдаьккхад барт болча коллектива.

В. ТАГУРОВ.

7 июле Москверча къахьегама Дворецо хьайийлар Профессиональни Союзий Ерригсоюзни Центральни Совета аргIанара пленум.

Пленуме дувца оттадаьраш укх тайпара дешаш да:

1. КПСС ЦК июльски (1970 ш.) Пленума итогашкара хьедоагIача профсоюзий декхарий хьакъехьа.

Болхлойи гIулакхерча наьхеи къахьегам лорабелга дIахо тоадара профсоюзни организацешна бе безача балха хьакъехьа.

Хьалхарча дешех лаьга доклад йир КПСС ЦК Политбюро члена, ВЦСПС Председателa нов. А. Н. Шелепина.

Къамаьлаш даьраш чIоагIа къоабалйир КПСС Пленума решенеш.

ВЦСПС ПЛЕНУМ

КПСС ЦК июльски Пленумо хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдеча лоархIаме дакъа кхоач, йоахар пленуме, профсоюзашка. КПСС ЦК июльски (1970 ш.) Пленума решенеши Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева яь доклади къахьегамхошта дIайовзийтара масле ютте болх віаштIехьбаккха безаш я профсоюзий комитеташ.

Юрта боахам пун материально-технически база ма могга чIоагIъяра ларда тIа сихха дегIабоалабар укх гаргарча хапара вай халкъа керттерча эттара хьалхарча аргIанартеи декхарех цаI" хилар хIара болхлочо, колхозхочо, специалисто, гIулаккхерча саго кхетадергдолча тайпара віаштIехьбаккхаиза баргбац из болх.

Юрта боахама, промышленноста, гIишлошъяра, транспорта, обслуживание сфера хIара коллективе КПСС ЦК Пленума решенеш кхоачашъеча дакъа лацара хоадамбоалаш йола мероприятеш кийчъяра тIаберзабаь хила беза беррига хьехама болх. Шоай теркам керттера декхар кхоачашдара — хьувкъам дIахо лакхбара, лаьтта леладара культура айяра, лаьттах, техниках, удобренеех, къахьегама ресурсех пайда дикагIа эцара ларда тIа ялат, боамба, шекара соекла, генараш, леча хьоаса мамогга дукхагIа баккхара тIаберзабе беза юрта боахамеи заготовкайи болхлойн гIулакхерча наьхеи профсоюза комитеташ. Докладчика а пленуме къамаьлаш дьараша а дувцар, профсоюзни организацешна хьайбай продукташ дIахо дукхагIа яхар, доаханеи цоа тIарча оалхазарийи продуктивность лакхъяра, хьайбай продукци дIеамьоаргйола боккха хьаст хиларах тарра доахаи дебилар духьа лоаттабеча хьинарерча къовсама кхы а шерагIа юкъеоза беза болхлой, колхозхой, специалисташ, кхыи.

Бригадай, фермий, колхозий, совхозий, районий коллективашта юкъе социалистически эхь йоаржара гIулакха доккхий декхараш латт юртарча профсоюзни организацешта хьалхашка. Цар шерагIа пайда эца беза віаша тохкамаш дарен боахама гIулакхашта анализ ярен практиках. Юрта боахама даькъе КПСС ЦК Пленумо оттадаь доккхий декхараш кхоачашдеча толамe лакъа лаца дезаш хилара дIахех еррнгача профсоюзни организацей болх дикка чIоагIбелга, цар организаторски балха боарам лакхбелга.

ВЦСПС пленумо 8 июле дIахо кийчар из дош.

«СЕРДАЛО»

2-гIа агI, 9 июль, 1970 шу.

БЕРРИГА НИЗ—ЯЛАТ СИХА А ЦIЕНА А ЧУИЙЦА ДАККХАРА!

Торонаш оарцагIйоахе

Каст-каста догIаш дийлхал Гудермеса районе бийнача бетта. Цу гIуллакхо новкъарло ца йи бетта юкъе ялат чуэца доладелча болхамий механизаторашта.

Дукха да «Дружба» совхозе кхаш леладерий укх шера чуда деза гуракь дийна ялат. Цулуьа болхама механизаторашна лаьрIар чуда йиш йолаш дола ялат хьоккхаш касарах Iо а хуллаш долъхаделийта, тIаккха ерда. Иштта болх бича, йоалар совхозе специалисташа, хьеттачча бе болх а кIезигагIа хургба ялат докъадеш, хIаьта ялат чудара балхаш сихагIа доккхург а да. Иштача уйлаваша укх деношка чьекхари ерДаш къаьста а долаш хIеи викеи а тохачи бийна мукх, горох чуэца доладир, хIаьта укх деношка, кIа чуэца еттаб совхозе. Вакъдар аьлча кIигара хIаюккхаче вожаш еррига а культураш чуийца бьиннаб болхама механизатораш. ДIабахе бутт боиче дийнакь деррига чудина ялат 1100 гектар да. КIезига да ах. Хьажал шеш.

Пхийтта комбайн а совхоза кхаь отделение болх беш. Цу комбайнераша ялат чуэцача юкъе къахьегама овсарле лакхагIа йолаш болх бергболаш материальни мероприятеш белгалъйир. Иштта а уж сменин норма 16.5 гектар йолча, 20 гектара тIара ялат ыьрдача комбайнере аьь сом премиду хIара денна. Цу тайппара премина лаьрхIа ахча тел шофераштаа. Цу хьекъехьа дуьцца декарлеш, нагахьа сейна уж тайпамайка къахьегамцара белам соьбакхча мероприятеш оарцагIъахьа йолаш а, комбайний къахьегама овсарле лоха ене.

Ма аллере хIанзалца чуийца 1100 гектара тIара ялат чуда долада 26 ди да. ХIаьта болх бе йолаш хиннараш а хьайтта да. Ала деза совхоза комбайнераша цу ханах дерттIа пайда а динаьла. Район хьаш леладерашд деина, денна 40—45 дийнаьа гуракь дийна ялат чудена декхе, аьнна ца карий.

— А. кIезига бац из болх, — йоаа совхоза директора моа Жуковске, — Iа лоьрхIа хургаш бахе деррига ялат (1100 гектар) хьекхари ардари къаьста, а долаш чуденалга. ТIаккхта ца 2200 гектар кул. Комбайнаш шоана чакх ма кьмнайний хIара гектара тIа. Цул совгIа дукха ба тха болхаме хIанзале сезонни норма кхоачачшъэра терга барош а. Иштта, С. Абдурахманова 132 гектара тIара ердал ялат, А. Мусаева — 120 гектаре тIара, хIаьта. Ш. Эдиева ша бIаь гектара тIара чьекхах.

Вакълув совхоза директор. Дале а ца кIераш къхараш хьалхе латта комбайнераш ба. ХIара денна араха ча бюллетеньшка хьежача керттерча декъе уж бе списке ютха латтараш. Нов. Жуковске ца лаьрхIачох тара да юкъара лаьрхIача кхайтта балха дийнакь хIара комбайне бал болх малаеб. ХIаьта из 146 гектар хул. Комбайне кхоьегема овсарле мел лакха а хара бахьанх хургла хIара комбайне нахьа дийнакь мел болх бу хейча. Из цифра а ац ла цоларгволаш—ийс совгIа гектар. Цу цифра хьаждах совхозе премешта телаш дукха ахча «лоеш» ца хилар. Доаргдий ца хIара комбайнеро цхьй сменин норма ахнела совгIа мара кхоачаьеш ца хилча (30 гектарага кхаччелча дийнакь цхьан комбайне болх бархнм дуццалга а ю).

Ялат чудара балхаш цу тайппара шорта лелара керттера бахьан да дукхагIа бола комбайнераш дукха ла йоаццаш курсаш чекх а дьла бшшта опыт йоацаш хилар. Цул совгIа хьалха латтача болхамий опытах пайда эцара дукха сагота а бац болхама специалисташ кулгалхой. Масала, Наурски района Ленина цIерагIа колхоче бийси а цу ялат чудара балхаш. Цхьабакъда «Дружба» совхозе из деш бац.

Массехк хи мара цап кхаш лелераш чьекхари ардари къаьста а долаш кIа чуда болабенна. Долча, хала дац темпаш кхы лека ца лойя, кIа чуийца даккха болхаме комбайнераш кхы а мел ха ешаргъя да. ХIена хьагIалкхьачай кIа чуэцара еррига торонаш оарцагIъяха еза ха. Иштта гIулакх шIаштIехь ца доекхе довоа кхераш ба ца. Цулуьа ялат чуэцара дукхагIа терко е еза болхаме специалисташа.

ДикагIа отталъа совхозе шоаьлагIа юа культураш дIаера балхаш. Ялат чудена дазнича кхашкере чу хьатуа а дазь пох ергIаш дазь бьиннаб кхаш лелаеденаш. ХIаьта чах ергIаш дазь доаллаше а нтташка ерсьюао трактораш. Лаьтта ахара балхаш керттеро дизате цхьан сменах мара ца деше а. хIанзале ячьа эзар гектар лаьтта аьхо дазнияд.

Плиева совхоза кхаш леладераш декхарйла бар ала бIаь гектаре тIа шоаьлагIа юа доахьаре а ялате а лаьрхIа культураш дIае. Цхьабакъда ца кхаш дукха а тIеэктоечашъяй совхоза механизаторашта. ХIанзале ялате лаьрхIа йиь бIаь гектара тIа дIабийна бьиннаб бард. Массеньера ихьатарра дииа цьатIабеьннаб ца. Цул совгIа пхи бIаь гектара— тIа доекьарйа ялатах лаьрхIа хьажиIаш а дIайийнай совхозе.

Ялат чуэцаче бойкьача лоархIама да механизаторашта дерттIа гIулакх дар. Цу гIулакха шай хоинаьа уйла ямр совхозе. Цукуьа совхоза кхай тIарча станашка хIаьз бола беш кхеь столовш а. Цхьабакъда дикагIа хилийта лоьра столовешка механизаторашта ичча кийобара оше продукташ лоеттаер дикагIа ыIаштIехьданихар. Иштта шоаьлагIа отделене кхай тIарча стаьарча столове дуд ца сакъе дихьзие ди да. Цу гIулакха сагота бац совхоза кулгалхой.

М. РАШИДОВ.

СУХАЛБЕ, МЕХАНИЗАТОР

Республике колхозийи совхозийи кхашка кхедаь ялташ сихбенна чуийца даха гIерт механизаторашта.

ДикагIа лел ялтеш чуэцаш балхаш Наурски, Шелковской, Гудермеса районашка. Шоаш кходанъох 50 процентагара 60 процентага дIакхоачаш ялтаи хьекха а, хIаьта дукхагIа доло касараш хьаьлхьаш аьрдд а беьнаб цу районий кхашлеладераш.

Ялат чуэца доладалча хина деха лаьха хьоккхамаш дахарча белгалбаьнна итташ механизатораш ба республика боахамашка. Царех ба Грозненски района «Старомоньковский» колхозера комбайнер М. Хасуев, Шелковской района «Путь к коммунизму» колхозера И. Шарунов, Сунженски района XIX партсъезда цIерагIча колхозера А. Пожаров, Грозненски района 1-ла мая цIерагIча колхозера М. Саидов, кхыбараш.

Дукхача шерашка Iоаьла опыто хьаьокх къахьегам наьса шIаштIехьбаьнихача ялат хьохкашие а оардача комбайнашта белгальа дийнахьара норма 13 гектар. хIаьта ялат хьокхаш касарах Iодехкачарна — 16 гектар кхоачашъе царна низкъала йоацаш. ТIаккха из деш долча дийтта дийнахь ялатбобови ка бола культураши чуийца аха йиш йолга. Хаоттам каст—каста кхуцалуш хиларо ялаташ чуэцара новкъарле ю. Цул совгIа хIана чуэца ялаташ дукхагIа долчи даьхе лоха долаш кхачьад. Дукханахьара ялташ Iоайийшал, хIаьта дукха лаьттача йоачуша чIоагIа овсара баьлаш дегIабоалачьй.

Цулуьа хIара участка тIара, кхай тIара ялат чуэца отталехьа хьалхе болхамий агрономаша къоастадаь хила деза ца иштта чуэцаргда — хьекхари ардари къаьста долаш е хьоккхаше а оардаш. Нагахь сайна хьекхари ардари къаьста долаш, ялаташ чуэцаш хилча чIоагIа лоархIаме да юхе да канаш хьетеддр. Ялат ца талхийтача доа да деши чуна торо хьегье 16—18 сантиметр мара юкхаш ца ютаж ца хьоккхаш хилча. Цу болрамах хьакха касарех улле ялат сиха доккъалу, тIаккхе комбайно атте дьал а да.

Йоахача кхаро Iодуьйшадаь ялатош чуэцаш йола комбайнаш мегалашк Iоайийша ялаташ хьалъьоаш йола приспособлениш фэзаш хила йиш ец. Цхьабакъда вай районашка цхьаннабаьха гIоадаьнная иштта комбайнаш кийч а да ем ялат чуэцал, шоаш долга. Шоашта зоккча а дац тайпара кхоачамбоацаш чуйсадийтая Шелко районе «Джалка» совхозе. Грозненски района «Алхан-Юртовски» совхозе цхьоалдIаш отделена, иштта кхыча боахамашка. ЛаьрхIа кийчьинза йолча комбайнашта хьал ца эалуш дукхе ялат дисса цу боахамий кхашка. ХIаьа цига аллийса канеш лохьаде вах оарцагIбаха беза вай.

Практиках хоеш да ялат групповой хьесапе чуэцалга чIоагIа пайдане долга. Иштта болх шIаштIехьбаьнихача агрегатий къахьегама овсарле лакхлу. транспортах дикагIа пайда эца йиш хул. нарна техническй гIулакх лоаттаде аттагIа хул.

Цхьабакъда дIайахча шерашка сайна чах шера а из дика гIулакх хьабалча кийса кхета ца долга гучадаьнна. Грозненски района хьащаоалча боахаматша. Шелко района «Джалка» совхоза кхоалагIча отделене еррига шоай комбайнаш цхьан кхай тIа дIа а оттайий чуэц ялаташ. Цу тайпара ялат чуэцаш хилча балхе тIа дукха брак хуцийт, хIаьта кхьечарел хьалха вала гIертаьи из деш бар хьакъоаставе йиш а хилац. Цул совгIа иштта болх шIаштIехьбаьнихача болхамий комбайнераша каст-каста шоай дийнахьара нормаш кхоачаш а яц. Цулуьа цIаьнхадза цу болхамий агрономашта хьалха дакка деза аьнна хет сона цхьан моттиге ялат чуэцараш 2—3 комбайнал совгIа хила йиш йолийта. ХIаьта царех хIарадона хьакъоастаьь къаьста шоай участок хила а еза.

Юттбоахама управлени колхозий, совхозий специалисташа пхьадаши тIахьожам доеттабе беза ялат доа ца деши сихен чуэцара. ХIанзле пачахьалкхенга ялат доалара планови задании кхоачашъяь массехк боахам ба республике. Царех а Гудермеса района «40 лет Октября», Наурски района «Красное знамя», Шелковской района «Путь к коммунизму», иштта кхыдола [illegible]. Из толам баккйа айттув бьиннаб цар шоай техниках дика пайда эцаш прогрессивни методагIа ялат чуэцача болх шIаштIехьбаьккха хиларца. Цхьабакъда, дукхача вай боахамий тьеттацка дукха ялат Iайнад, хIаьта а из доткъаза сихлуш бац уж. Цу тайпара лелаоло ла йиш яц. хIена аьлча ялат чуэцаш сайна лоархIаме гIулакх да из ший хоинахье пачахьалкхенга дIакхачийтар а.

Цуна цхьана дицдалийта йиш яц тIадоагIача шера кхеберголча хьакъьмаца лара йолла езалга. ДоккъадаьIеждаь фуна чудоассаде деза амбарашка. Ялат хьода доаккхаше а мукъадаьнна кхаш ахлара е зябе хьаеше чийчде деза. Укх шера деррига вай боахамашка ялат чуийцача юкъаитта лушени е еза. Из агроприем чакхьаккхаш хаде ца хиларех совгIа чIоагIа пайдане а я. Цу гIулакхо оасара баьлаш хIалакью, лаьттанца йиса тIоадал гонаю, обработка ера лаьтта кийчду.

Из шоашта дика хоеше а дукха ялаташ чуийца дьацнача Наурски Грозненски районий боахамашке хIапа тIехь юкхешта лушени а болабеннабац.

Укх шера йоьттача хоттамо ялатешта дикка зе даьд. Цулуьа боккхача лоархIаме да доалъара база чIоагIIвара дийна ялат юхачиттаетталорош шоалагIа юа культураш хоинахье дийнйа ахар.

Цу хьадте дукха дьаь Грозненски, Гудермесски, Шелковской районашка. Цар боахамашка шоалагIа юача культураша хIанзле дикка дьтте дIадьанад. Цига цар дIайийнай доакъарен ялатан лаьрхIа хьажиIаш борц. Цхьабакъда ца болх тIехьабоах Ачхой-Мартана района боахамаша. Мукъадаьнна лаьтташ дукха долашие а уж культураш хIара дикагIа йола ха тулийтаж летт цар. ТIехьдоах уж балхаш Малгобека, Шелко районашка.

ХIара боахама кулгалхоша, специалисташа еррига техника, нах оарцагIбаха доошача хьенеш ца доадаши ялатан чуийца хата деза, иштта дицдалийта йиш яц шоалагIа кхаю культураш хIеро а хургболча хьунакъа лара йолла а.

М. БРИДКОВСКИЙ,
юрта боахама министерства керттера агроном.

Грозненски ремонтно-механически завода мехкдаьтта оборудовани ремонт еча цеха дукха боккхой ба хIаннакха ахе шера задани кхоачашъяь. Царех ва коммунистически къахьегама ударник электросварщик Миненко Владимир. КарагIдаьначох кхоачабба ва. Дикеи тIехдеши сварка а еш, хIара сменах нормаш 130—140 процент кхоачашъю ва.

СУРТА ТIА: электросварщик В. Миненко.

В. Плиева сурт.

Кхы а овсарегIа...

Во къахьийгадац дIадахача ах шера «Гаро» завода коллективо. Задани 100.7 процент кхоачаш а еш лаьрхIачул совгIа 13 эзар сома мехьа товарни продукци арахийцай. Иштта лакха хьоккхамаш даха карагIдаьннад кийчача продукцина реализаци ечча а. Ах шера планах лаьрхIачул совгIа 33 эзар сома мехьа продукци ыьккхай. Июнь бетта къаьстта дика къахьийгар завода болхлоша. Бетта задани кхоачашйир 105,5 процент.

Хьалхашка латте декхараш дикагIа кхоачашдара бригадаш, цехаш ихье юкла ихаро, производствени болх кхетамца шIаштIехьбаккхаро торо хилийтай пачахьалкхен задани толаме кхоачашъе. Хоьш мукъ хий къахьегама дисциплина лоха хилча производства кIезига пайда белга, заданеш йиаза кхоачам ца хилга. Белгалдаккха лов, укх тIехьарча кана лакхача боарамагIа шIаштIехьбаьккха лелабу кхетама болх партийни профсоюзни организацеша, кулгалхоша хьалхашка латта декхараш кхоачашдара бехктокхам лакх а баь хьалхе хьадех хIаранегара. Цулуьа холуш толала доладенная завода производствени гIуллакхаш.

Уж толамаш аьхача дизза лакъе лаьцар сборочни цеха коллективо. Къаьстта белгалъаккха лов сона цу цехера Ушаков Егор Якович керте латта коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаю бригада. Бригада чуоагIа 12 сег. Слесараши сварщикаши. Къахьегама дисциплина теллаелга цIендаь дIадьккхаь бригадера. Цул гIулакхаш дикка лелара, производствени заданеш толаме кхоачашъяра бахьан нов. Ушаковой производственни болх кхетамца шIаштIехьбаккхар да 25 шу да Егор Яковича сборочни участке слесарь волаш бола бу. Царех барийтта шара бригада куьгадIаш хьовоагIа ца. Цул совгIа шоай нохьастаиита бахха тIа дахи хьоалан а хадаш къахьет ца. ХIаьта шоай тхьамадаша шахьIа дала ца доача болхлоша шай кхобар. кIеабдаер тIехьашка а теттаж кхахьет. ЧIоагIа пайдане гIулакх да болхлой шоайла ахье бувла бакар. Еррагача заводе терхаш тIабакийтаб ахьех боагIаш бола пайда мара. Хьалхашка латта декхараш кхоачашдара лоархIаме гIарчарех цаI да ца. Из шай балха тIа хьалхарча хиле уттаду нов. Ушакова.

Нов. Ушакова бригада болхлоша довзоа декьарча мехкашка дIаккхухьийта продукци арахецаш я. цар кийчъю лаьттаце бола бу гидравликаш, бархIа шоатткьеи тонн довза дола подъемникаш, кхыдараш. Из бехктокхаме задании кхоачашъеча къахьегараш йоккха опыта лакха гоазали йолаш хила беза. Иштта бераш болаш ба Ушакова бригада. Укхо оогIа, ца дикагIа бу, аьнна хьакха в хьакъоаставе йиш йоацаш массане а цхьатоа кьиларе къахьег цар. гIалат доацаш кIена бу болх. ХIаьта Егор Якович царна юкъе а белгала ва. Баьчча юбилейни никъаоагIаш лакха толамаш дахарах «За доблестный труд» яхе медаль еннай ветерана. Цул совгIа къахьегама боагIаш маха а беш йунне ду РСФСР Министерства сийлен грамотеи ахчан совгIата.

Производствени болх дика беш гонна общественни вахаре а доккха дакъа лоаш цу сатем болцача, хьаназача къахьегамхочо. Из ца завода партийни бюро члени завода халикъа тIахьожама комитета председатели. Кулгалхоша хьана дара къоагам доаттабу нов. Ушаков къахьегама дисциплина телхараша, йоаь ечаршна, морта бохабу малараш мелачоа. Хьалаш сийна иштта, оттамогйташ во, телха, балхаца тардургдоаца гIулакхаш лелаеарчна. Эшшача моллагIчун оагIув хьаллаша чехка оарцагIоал. Ший говзаденх бола бе Юмаева ло мастерах са. Царех ба тIана нуцца лелаа хьинаре къахьегаш хьабогIа слесараш Чебоксарев Евгений, Фролов Геннадий, кхыбараш. Ер юбилейни пятилетка тIехьарен шу ахы а лаккагIа толамаш доккхаш дIадакьа лерхI барт болча коллективо.

Л. КОМАРОВА,
Грозненски «Гаро» завода планови отдела начальник.

Назрань а кийчлу рапорт дала

Ялх беттал кIезагIа ха мара йисац пятилетка чакхъяла. ЛогIоазовча рапорташ укхргла Даьхенга, партега, правительствага. Пхе шера шоаш бьйча балха итогаш эргья советски наха.

Царна юкъе хургба тха Назрана къахьегамхой а. Пятилетка экономикана юкъе белгала моттиг лаца лерхIаш а тха къона болхлой класс.

Дукха ха йоацаш шIалла хьоеш а хазацар укхазара промышленность, хIана аьлча цхьа-ши предприяти мара ацар. ХIанз продукци арахецаш ялхайтта предприяти а Назране. Укх юбилейни шера цар Даьхенна дала лаьрхIа рузкъа ер ха: промышленни продукцина реализаци ера пачахьалкхен задании 25 декабре кхоачаш а еш, планал совгIа 305 эзар сома мехьа продукци арахеца, 110 эзар сом цIена пайда бе, къахьегама овсарле 25 процент лакхъе. ХIаьта рационализаторски а изобретательски а предложенеш юкъехахьарца 46 эзар сом кхоачаш.

Иштта белгалдаккха лерхI къоначча городе пятилетка тIехьарен юбилейни шу. Юххьанца хIаьолаь темпаш лох да йоцийташ предприятешка бола байтара, къахьегамхошта юкъе социалистически яхь йоаршьара ца хилаш тIахьожам доаттабу КПСС районо, юхьанцарча партийни организацешна, даима тIалоаттабу партийни теркам.

Еррагача предприятей, участкай коллективашт юкъе цIоергагIа чулацам дIа а бийнийташ хийцад боккха лоархIам бола партийни документаш: декабрьски Пленума решенеш, КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо. Уж дуцаш дукха предложенеш тийнай къахьегамхоша, экономика боарам айбергбола кьахьаш белгалдаьхь.

Декабрьски Пленумо ше къамаьл деш Л. И. Брежнева хьалхалаьккхар укх тайпара деш: хьалха халиьа бовчаш зегIабоалабе йиш ер вай балхлой дукхагIа хилийтарца, капитальни вложенеш дукхагIа юкъехахьарца. Из ха дIанз чакхъьнна ала йола. аьхад ло. ХIанз экономически эффективность лакхъергIола керттера фактераш балхлой дукхали йоахий капитальни вложенеш да. Керттера лар да производстваа деш йола кулгал вага а лоаквй. Йолаш йолча торонех дикагIа пайда а эцаш, къахьегама овсарле лаккьар.

Наха юкъе беча политически, кхетама балха дукхагIа низ тIабохийт вахе а. Укх тIехьарча хана пленумашка, бюро шIедаланешка укх тайпара дешаш хийпах оаха: «Промышленности деш дола кулгал тоадараи болх Iилман ларха тIа шIаштIехьбаккхараш города юхьанцарча партийни организацей декхар», «Производствени мощностех предприятеша эдача пайдах», «Къахьегам Iилман ларда тIа шIаштIехьбаккхара «Электроинструмент» завода партийни организаце деш дар», кхыдараш.

Решенеш хьар аьнна кхоачам баь дитаж оаха ю гIулакт. Масса хана а тIахьожам доаттабу, партийни организацешта ловчьгIа хьехар а дIадахьа пайда эцаш, массаде политически болх бара ахье хоциле кхеташча къахьегамхошта мотт хьалаша. ЦIехи къахьег юкъе олалденна «Электроинструмента» коммунисташ. Дукха ба царна юкъе боккъонца бола интуристаш. Царех ба коммунисташ товараш Аспиев Махьмад, Сагова Рукъият, кхыбараш. Цхьайолча завода участкашка цхьанкха дефект йоацаш оттхалаш хьаэ метод юкъейихьай. Цу методах болх беш ба некъъостий шлифовальщик Тарчиев, слесарь-инструментальщик Котиев, слесарь-сборщик Доланов, кхыбараш. Даим белгалду укхаза продукце дикал шина ден. Цига опыт дIа-оха кийо бейхлоша. загабул. дефект йоацаш балх барах сага шийна а завода а хулаш бола пайда буьц. Кастта цу методах болх беш хургба еррига предприяти. Иштта творчески уйла еш болх биро боккха пайда бу. Пятилетка 4 шерак ах шерен заводо технически прогресс айара 140 мероприяти кхоачашъяьй (цу гIулакхе бенна пайда — 400.000 сом). Цу юкъа къахьегама овсарле 13,4 процент лакхъеннай.

Хоча деш ала лов сона укхай партийни организацешта еча завода партийни организацеш а. Дукха ха йоацаш теттара тIехьансаш ар из къоначча города чIоагIа эшаш йола промпосате. Дукха йердараш юкъехиахьа укхаза производствоа. дукхи дикагIа хул хIара укхаза араха шерарашаш. Цу завода беш тоадуш боагIа.

Цхьана а коллективна ли пятилетка тIехьара шу хьалхашка латта декхараш хоачаш да деш дIадаьнийта. Юбилейни шаь хIара ер тIехьа шерагIа ерш. Дукха ха йоацаш тIехьансаш хиина производственни участкаш, бIарча предприятеш планаш кхоачашъераште юкъе ух. Царех а тха ремстройучасток.

ХIаьта а иштта дика лел ала йиш яц деррига гIуллакхаш.

Пхиь предприяти а тха тIехьансаш. Шераш йоахаргьа ал цар: трикотажни фабрика (директор Лоетов — дукха ха яц нена, парторганизаце секретарь Умаров), мельзавод (директор Ужахов, парторганизаце секретарь Майсигов) ДСУ-3 (начальник Мастиев, парторганизаце секретарь Хашагульгов), автотранспортни предприяти (начальник Амирханов, парторганизаце секретарь Джандигов), района буьлана контора (начальник Парсов, парторганизаце секретарь Хидиров). Цу предприятешкарча партийни организацеша шоай болх мелабелийтаб тIехьарча хана. Районе лаьрхIа теркам тIабохийт царна хIанз.

ТIехьансса предприятеш хила йиш яц Назране шу чакхдалалц. Иштта да района партийни организаце хьалхашка оттадаь декхар. Из кхоачаде тха низ а ба.

В. СТЕПНОВ
КПСС Назрановски райкома секретарь.

Юбилейни шерара хьувкъам

Укх юбилейни шера 25 эзар гектарал совгIа гуракь дуь ялат дIадийнадар Шелковской района «Путь к коммунизму» колхозо. Гектара дика хьийкъах ялат. Хьенхаи аьдаи баьнначул тIехьатIа кIара гектара тIара чуийна мукх 22 центнер хул. ХIаьта аьлнах гектара тIара чуба беиш хиннар 20 центнер мара бацар. Цу тайппара лакха ба колхоза механизаторашта хIора гектара тIара чуэца кIана хьуккъам а — юкъера лаьрхIача 21 центнер. ХIаьта белгаллаккха деза пачахьалкхенга мукх бохкара цхьа районе массарел хьалхе цу боахамо кхоачашъяь дилар.

Дика шIаштIехьдаьккха шига ялат чуэцара балхаш. Укх шера кердахар юкъедоаладаьа ялат дуецача. Боахама йола кхайтта комбайн звенешта дийнъай. ХIара звено 4—5 комбайнах латт. ХIаьта цар ялат хьалха деза моттигаш а белгалъяьхай. Цу гIуллакхо торо хулийт ялат сихагIа чуэца. Из гектаре лоархIаме да хIана йоачаш каст-каста хулача хана. Цул совгIа ялат хьекха доаллаше лаьтта сиха ала а цу тIа доакъара лаьрхIа культураш дIае а торо хулийт. ХIаьта аьрда ялат кхай тIаре сиха дIаоаьра тIахьожам лоттабе. эха комбайнешъ кхыйола юртбоахама машенаш торе аттагIа да.

Дика шIаштIехьдоьхад колхозе кхашка къахьегачар балхамера белам совбаккхара гIуллакхаш а. Иштта ала дийнахь беша балха хьог аьчул тIехьагIа, шторе дукхагIа ялат ардача комбайнера 30 сом, шоаьлагIа моттиг яьмзачарна 20 сом преми лулга чIоагIдаьд. Цул совгIа хьалхара моттиг хьахкачоа хьалха кара эдан цIе байракх, шоаьлагIа моттиг яьнзачоа—цIе вымпел лу. ХIаьта цар сийна централни усадьба хьалхашка цIе байракх айю. Цу тайпара ахчан премешъ совгIаташи тел къвча балхаш тIа дика къахьегачарна а.

Гуракь дийна ялат чуэцаш боахача комбайнераша, звенешта юкъе ярдача социалистически яхье хьалха латт механизатораш Шарунов Иван, Троицкий Дмитрий, Скрынников Иван. Царех хIаране укх тIехьарча кхаь дийнахь юкъера лаьрхIача 1400—1500 центнер ялат ардаа. Белгаллаккха доагIа хий хулаш хиннача ацьадолча кхашкера хIара гектара тIара чуийна ялат юкъера лаьрхIача 35—40 центнерага дIакхоачаш хиннаьга.

Ялат чуэцоа кхьча балхешта комплексно кхоачашдеш да боахамо. Иштта, дьекха ялат оардаш хьакъьастаче комбайнашта тIахье йоагIача агрегаташо гул а деш, лафеташта тIа а дуттаж ардIаш деча дIакхуьь. ХIаьта чах цIендаь лаьтта цу сахьате хьа а хье доакъара лаьрхIа хьажиIаш хIаьо. Цулуьа кIара хьалха мукх лаьттача 400 гектара тIа хIанзале доакъара лаьрхIа хьажкIаш хIае цхьйнаб болхача механизатораш.

Гуракь дийна хина ялат чуийнача тIочьегIа мукхьа дезана лаьттаж оахаш пац тракторни агрегат а боахаш. Деиш буссешта сменаш болх беш ба механизатораш.

Лоаше аьлча теркаш тIабахийте дика шIаштIехьдаьхад цу боахаме хIаьз кхеша дйш дола деррига балхаш.

Е. ЯКОВЛЕВА.

ЛЕРХIАР КХОАЧАШХУРГДА

Алханчуртски канала йисте гIолла йодаш тхо тIахагIа автобус. Из лелхер «Старогрознефть» НГПУ транспортни контора шофер вар. № 1 йолча доакъашта юкъерча скважине ергIаара вахта хIаахьа еза бурувлеткараш боалабеш воагIар из.

Вакхлой гуллуча участкера 30 километр гаьна уллача 53 метр лакха уратIахха латтача буровой дIаккхьевар тхо. 340 кубически метр бетонах фундамента тIа чIоагIамай ца мышка. Цхьа моллагIйолча тIехIоергача скважина моаза чIоагIагIа хул ца. Цу тайпара бурувлетта установка еррагача Союзе а кхь шера ю. ЦаI Тюмене я, хIаьта шоалагIьар вайнига я.

Тийркеи Сунженски доакъашка лаккера мелоие гIоанаш техка деза дукха ха йоацаш Грозненски мехкдаьтта институт чакхьяьнна къона инженер Марушин Анатолий керте латтача коллектива. Ала деза, бригада ше а къонабарех шIаштIехьелла я. Иштта даде а хилача гIулакхашне шоаш дIабоазийта хиннад бар.

В. И. Ленина юбилей дезача хьалхара деношка Хаки-Кертерча № 54 йолча скважине бутт хьалхагIа бурув а тохеш йоккха мехкдаьтта кIеж тохийтар барг болча коллективо. Цига ко 150 эзар сома мехьа средстваш кхойир.

ХIанз 5300 метр буруь тохараш совгIа карача оборудоване боли иштта бу хьема бен цар. Нагахь сайна деррига а хьоадзаи боахам дика чакхдоал, иштта аьлча оборудоване болх иштта бу техначуя тIехьагIа шерра балха юкъехьоргья цу оборудоваин.

Чуййна болх беш боахача бурувлеттарашна аьдаккха зазар. Гуш хиннар боккхине йола балха сурт дар. Дукхьа-оне сахьате 76 метр бурув теха баьннабар уж. ХIаьта деррига хIензадна техар 601 метр дар. Мештах шуй гIулакхаш, аьнна, дьла хаттара дукхьа етхах тешаж бенна да тхо, аьнна, жоп делар сменина мастера Кушанев Виктора. Ударник къахьег Тресхибо Евгене, Дейнеко Евгене, Толкачев Андрейс. Шийна ховчох оборудоване механизмашта дика довзу слесара Павленко Александра. Цулуьа чIоагIа бIаргаIунад доацача хина хала тарлу хьовзам ца хулаш бус. Лоацца аьлча, цу дийнахь вахта дIацьоа хинараша дахха хьоккхамаш гIалоутам цар. Белгалбаьккха боагIа мастера Снегирев Владимира сменна къахьегам а. Дукхьал кхь сахьате 35 метр кийса бурув техар цуй сменера болхлоша. Даим шийх дика цIи йоаккхийтаж хьайоагIа ца барт бола коллектива.

ГрафикагIа йоагIача хинна цхьа бутт хьалагIа цу скважине бурув теха даккха, аьнна, деш деннад бурувлеттараша. Юххьанкара балха ритм лаьгI ца йолийташ дIаха а цар къахьеге лерхIар кхоачашхургда.

Цхьацха ала лов. Тешаме, шоах бIубенна, технически дика кийчбенна говзанчаш ба скважинана доаллераш. Сменей мастераш Кушанев Виктори Снегирев Владимири звочно мехкдаьтта институт йистеьаккха боала боаш. ХIаьта бурувлеттачун гIончаш лаьрхха училишаш чакхъьала боалашехь дIахо а шоай Iилманеш лакхъеш ба. 25 декабре пхе шера задании кхоачаш а еш планах доагIачул совгIа 300 метр бурув тоха, аьнна, да цар тIалийца декхар. Поэ доаха толамаш долаш хьабаьлхача цар лерхIар кхоачашдергда.

Ж. ТИЩЕНКО.
«Старогрознефть» НГПУ транспортни контора прораб.

«СЕРДАЛО»
3-гIа агI. 9 июль 1970 шу.

Саг лечаpа ваьккхаp

Дунха доьlдна дийнка чlоагlа ойдиннадар Шелжа. Iаьрака дагlар из. Грозненски района Нуйары яхача юрта еха лини теае дагахь эрававнавар Ермоловски радиоузла начальник Умаханов Абдул-Азим. Хи тlа тиявача тlийла дахьа вала везаш вар из.

Умаханов юкъе ккаьччача хана тlий хьаллоацаш хиина тросаш цlаьхха хадар. Цу минуте массача хиво Iохьоча тlийх Iечулийгача дахчашца ихьана нийсвелар Абдул-Азим.

Дунха нах гулбелар хи йистe. Цхьабакъда, хи чу ведаш латтачуньца тlе де лоацlаеш цхьанний а вацар. Цу хана фаца хьалйиза автомобильни камера бе а йоалдаш удаш хьатlаlера цкьа саг. Сиха хи чу а ийкха Умаханова тlехьахийра из...

Цхьа юнь ньиначе тlоппа шаккхо а хи йисте вар уж. Цхьабакъда саг лечаpа мlаrхараакнха вахар ше сакхетам чура воьннавар. Хьакхийттача шийна гонахь ккийстачарна юнъе вейзар цунна ше лечаpа мlалхараьнхар.

Мала вар саг лечаpа мlалхарваьккхар? Из ва Урус-Мартана райпо болхло Эжиев Увайс. Балама тlедж нагьанна ше веллакхьа а лош летта саг мlалхараьнхар денал деача Эжиев Увайса.

С. ВОРОНИН.

ИЙДАРХОШТА — ЭЗДИЙ ГIУЛАКХ

Юртарчз нахa кlада, штапель, балха барзкъа, хlамаш тега машинаш, велосипедаш, и. кх. ийша Iац хlама. Царна эш холодильникаш, хlамаш ютта машинаш, мотоциклаш, автомашинаш. эггара тlехьарча модах дола барзкъаш, кота гlирс, кхьдараш. Цудухьа торговле йоккха а балха культура а лакха хила еза.

Торговле культура геттара дукха а шера а мlаlан долаш хlама да. Укказа продавеца гlулакх довзар, ийдархошта хьалхашка ший гlалат далар кхераш хилар, торговле оборудоване чура а тlера а куц, чулоацам, массаза а диза товараш долаш хилари уж кхетамна хьахьокха хари прогрессивни, ийдархошта дика йола формаш юкъейоалле хар, дукха а кхьдар доагlа цу дейна юкъе.

Бокъонна йола торговле культура лелаяра дола дика хьалаш хьакулийт Шаьла, Наурски, Урус-Мартана, Гудермеса, Шелковской, Ножай-Юрта районий кооперативни организацей дикагlйолча коллективаша. Цар кхетамца пайда ийбу шоай йолаш йолча средстваех, банка ссудех, колхозашеи совхозашен деча повкъостадах керда торгови предприятеш хьальяра, йолаш враш эргаьза тоара, ремонт яра, уж таланено дlамалехкара хилийтара, торгово - технологически техника вай дьаэнача оборудованеца Iелашьяра, и. кх.

Торговле культура хьокхане юваия мегаргlйолаш я вай республике Шаьлара универсальни магазин. Цу чу болх беш 8 отдел я. Укказа юкъейоалаяй прогрессивни, ийдархошта дика йола формаш. Товараш да продавецаш ухилла мlадьяннад укказа. Магазина заякхся Респотребсоюза универсальни база лоаттаду товараш, продукташ. Магазина чу геттара цlена а порядок а я, коза хьалъоттадаь латт дукха товараш. Цар ийдархочун бlарг тlаоа. Уж дика гlулакхаш доахкеш хилярах проданенй сий ду ийдархоша.

Советски, Малгlабика, кьи а лхьайолча районий кооперативни организацей дукха кулгалхой хьежаб цу магазина опытага.

Укх тlехьарча 4 шера потребкооперацие системе керда хьальяь а эргаьккха тоаль а 550 балха моттиг йола 72 предприяти, вай ханарча типови проектах кь 1519 сато Iохайна хlама дуаргдоаш общественни кхачан 46 предприяти я. Уж предприятеш вай ханарча торгови оборудованеца Iалашъяь технологически шийлачеи оборудоване 500 совгlа оборудоване единицо оттаь я. Цу дерригле хьакулийт лакха торговле культура лелаяра дола хьалаш.

Тlа-тlа шерагlа яржж юбилейни шера заданеш ханал хьалха кхоачашъяра тlехьа лоаттаю социалистически яхь. Цу яхьа кертерачарех цхьа гlулакх да юрта торговле культура лакха лоаттаяр. Из дlадех партеи правительствии.

Ийдархой занвкех товараш централизованни тlаккхуххьга мlаштlехьдаккха деза. Хьалла латтача кооперативни организацей торгови комплексаш хьаяра, торгови техникех пайда эцара, культурни торговле формаш методаши юкъейоалаяра опыт массанахьа а шерра юкъейоалае еза.

Магазиний берригача болхлошa денна лакхъе еза шоай теоретически знанеш вай ханарча торговле культура дlадехарий лоархlам а Шш.

Уж дехкараш толамца кхоачашдар эггара хьалха тийша да торговле культура лакхъяра, балха прогрессивни методаш юкъейоалаяра, хlара торгови предприятe товарооборотa плани толамца кхоачашъяра тlехьа хlара денна лоаттабеча къовсама юкъе кооперацие берригача болхлоша, магазиний кулгалхоша хьинаре дакъа лецарах.

Д. БОНДАРЕНКО,
Нохч - Гlалгlай респотребсоюза оргтдела начальник.

Дешаpa кердача шера

Дешархой ккхачарча хlана дlа лех дlахийцача хьалхарча денношке а бlабелар Ведай района Эшилхатой яхача юрта-бархшерара школа кердача дешара шера-кийчъя. Тlехьагlа, ремонти балхаш дlадоланча, ери-ери эшаш да кхаргдоацаш ремонте мел эша гlишлон материалаш хьаякхе а Iалашйир школе завхоза Ш. Сокуева.

Цхьаццайолча классашка хьаха базаш хиннеча топпар а хьакха, массанахьа кlираш гааа, нейарашта, корашта, кийнашта басараш хьаьиха бельяр укказа лоацаца зама. Дика къахьейгар уж болхаш деча школа уборщицаша С. Лупуевас, М. Хушалаевас, кхьчар.

Шоашта могаш дола новкъостал дир партaш тоадеча, корашта наlарашта эшача кулг тохаш школа вакхерча классий дешархоша а. Iанна мий эшаргдола доагор а Iалашдеьд укказа. Лоацца аьлча тахан а тlехьа дешархой чуэца кийча я Эшилхатоера школа. Хlанз хьехархой квартирашта ремонт эшн царна Iанна доагаде доагор Iалашдеши ба школе кулгалхой.

Д. ДАМАДОВ.

* * *

Ножай - Юрта района Ялхой-Мохк яхача юртарча школе а баьннаб кердача дешара шера кийчо я. Ремонтни балхаш да бола а балале чуэзад Iанна эшаш дола деча. Ямалашта юкъе учаваче тхе юрте доагор Iалашдаве етте дац. Хlана аьлча хана да машинашца лела. Хlьта а из дехкар ханнакха кхоачашдир автомашина тlе болц беча Бисултанов Iалаудас. Цхьанкха а ди дlадалийтацар балха норма кхоачаш ца еш.

Иштта сихаш дикки чакхдаьнар школане ремонт яра балхаш а. Укказа хьинаре къахьейгар дешархошен цар дьаша-ноаношен. Царна юкъера белгалбаха йов дешархой Абдусаламов Сайпудин, Яхяроева Секнат, Джамбулатова Iайна, Хадиимурадов Зайндин, кхьбараш.

А. АЛИЕВ.

ДЕШАРХОЙ — КОЛХОЗЕ

Дешара шу йисте ма даьлинга а колхозашкеи совхозашкеи балхаш деш хул Шелковской района Курдюковский юкъерча школа дешархой.

Хlана колхозни беша, боьцадарий совхозе кхахьегачарна новкъостал деш ба дешархой. Хьаждlашта гlулакх ду, тутови лист гулъю, кхьдола балхаш а ду. Механиске цlерагlча колхозе хаакахьа кел чуййца бьлар а дешархоша довкха тlе дарах хилар.

Ялат чуэцача комбайнаш тlа штурвальне дехкараш диза кхоачашдеш хьабоагlа дешархой Минкаилов Султан, Абайдулов Салаудин, Казачков Валерий, кхьбараш.

Чо вlашагlхеттача, ялат тlадола машинаш йоассаеча, колхозни тока тlа тайп-тайпара балхаш деча дика ка йол дешархой Ввасил Василе, Филипов Михаила, Загодин Виктора, кхьчар.

Дика болх барах туристически путевкаш еннай берашта. Царех цхьабараш Ленинграде гlоргба.

И. ЛЬВОВ.

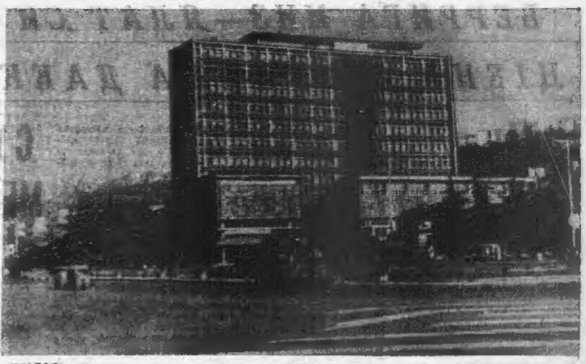

НЕАПОЛЬ. Инженерни инсти- тута керда здани. Г. Хачковаяна сурт. ТАСС фотохроника.

УКРАИНЕРА ХЬАЬШИЙ

Вежарашка йолча Украинера баькхача хьаьшашa — М. С. Щепкина цlерагlча музыкально - драматически театра артисташа Грознера шоай гастролеш дlайоланьй. В. Васильева «Генуэзски серенада» яхача спектаклаца.

Дукхача хана деиз доваш да музыкальни комеди ойгача жанаре эггара халагlа дола тайпа хилар. хlана аьлча артисташта ха деза: дика къамаьл де, хоза кали вла, халха боела, паргlата дувца, из дешшехь драматически музыкальни материале дарда тlа сценически образ йола характер хьае.

Либретто автор В. Васильев прачa политически материала тlа оперетта хьаe гlийртав. йозаь вланза йолча фашизмах юкейиса ча юкхашие лоаттабу къовсам хьа а хьокхаш. Цунна карагlдоал традиционни оперетони ситуациe на граждански лакха мотив органически юкъеяхье. Пьеса тlа лелаеш я традиционни амплуаш: безабенна нах, комически бокха саги йоккха саги, комик — буфф, кхьбараш а.

С. Жданова музыка йиза я хозача а атта хьатlаэшача а ареех, дуэтех, хорех, балетни номерех.

Белгалбаккха безам ба спектакла дирижера, театра музыкальни кулгалхочун В. Серебрякова исполнителашца, хорица, ший составега дlалача вlалла йоккха йоацача оркестраца беь бокхa болх.

Хоро илли оал тайжа, оркестр цlена ек.

Лоацца аьлча музыкальни хьакъехьа ала хlама доацаш дика я музкомеди.

Художника С. Блайвеса оформлени хила мяйоагlара я. Цудухьа цо постановщика а актераша а дика тоараш хьакулийт сцена тlа роль кхоачашъяра.

Хьалхоккхача спектакла постановщика УССР заслуженни артиста театра керттерча режиссера И. Рыбчинскена спектакла еррига компоненташ вlашагlтоха мега хилар холуш да. Артисташа дешдола къамаьл тайжа, дийна иллега доал.

Спектакла тlа дукха я безане а хоза оттаь а мизансценаш. Бакъда зритеалаш фуннагlа даь а белабе гlерташ панал Iолохолье буьл артисташ. Из дика дац. Вокальни номерашка партнераш шоайла а боацаш. дирижерeна гlулакх лелаяраш болча хана шоайла вlаши гlулакх лелаяечара ма боатабалар уж аьнна режиссера хьажам бала дог доагlа. Бакъда цу лоадам боацача хlамашта башха новкъарло юлургьяи керттерачоа, уж етта дlадоахалургаа: режиссерски ийса еша ва пьеса, спектакле акценташ бакъахьа оттае хо деза, бокъонна йолча политически пафосаца хьал а юэаш.

Игорь Рыбчинский опытни, хинна воьжна, спектакле де лезар дика доваш режиссер ва.

Сона хетачох халхар спектакле (балетмейстер О. Нагорный) хьадда оттадаь да. Балетмейстера до бищ мел яр дайтад халхараш дерашка. Бакъда, халхараш испански да, хlаьта пьеса тlа дувцара-м Итале ма хиннадий. Из этнографически вlашагlьар нийса дац. Цул совгlа режиссера массанахьа а — жест еча, къамаьл деча, кхычахьа белгалйоакх итальянски колорит, вайна спектакле, итальянски кинофильмашка, вайцига укача театрашка вайна гуш йола итальянски колорит.

Антерашта юкъера къаьстта дагайох Грациэла роль ловзаю Слипченко. Къона, актриса я из. Киевски музкомеди студи чаккхьаккхай цо. Дикка ше а къахьийгача, вуния лостам а белча дог доахилга йоалаш я из.

Актера Форселико образ цо магара хьакъй артиста С. Дидусенкос. Ловзаеш яр роль а йоацаш произведене тlа юкцаш йола персонаж хет.

Къаьстта белгалъякха безам ба Чечиле роль ловзаеш йола къона актриса А. Сокол. Ший мел бола низ шийна хоир, дог дlалуш кхоачаяду цо сцена тlара гlулакх. Цо дешбоах ший партнераш. Хьинар, денал, кадйал, бокъонна дола сценически гlулакхаш гойт къоначa актрисас.

Эггара дукхагlа шеко йоссаю фашиста Скорца роль ловзаеш волча П. Семерлина, зритель атта тешаргвоацаш гlожа, ловзаю из роль. Цу совдарех Iовlенье еза иа, дlахла еза схематизм массехаши. Моастагlа вар аьнна, рольн реалистически психологически нийса, саг тешаргволаш ловзае еза.

Газетни решение тlа дийна варгаш спектакла юкъе дика лоацача массанех а. Цхьабакъда цхьа дош аьнна а белгалдаккха безам ба Украински ССР заслуженни артиста А. Носачевен (Ренато роль.) Е. Рудинаси (халахетарам дахача сесага Диде роль) шоай ролаш дика ловзаеш хилар.

Дика ловзалу украински метгала «Генуэзски серенада» яха оперетта. Зрителашта еззолар спектакль. Хlаьта из артистанашта дикагlа доле совгlат да.

Вл. ВАЙНШТЕЙН,
Нохч.-Гlалгlай АССР заслуженни артист.

РУМЫНИ. Питештерча легковой автомобилий заводе конвейра тlара Iоьвлвай «Дачия-1100» яха уж легковой автомашинаш. Автомобилаш хьаштгъйраша чlсаггlа доаташ я уж.

Аджерпресс-ТАСС сурт.

Доазол дехьара

МАЛАВ БУНДЕСВЕРА ГЕРЗ ТЕЛАР

Рейна бердашта йисте аьнар отташ яр хьалхагlа а саина тlема - промышленни комплекс я. Шоаш хьадена герзех дукха шераш хьалхагlа деиз пайдаш деш хьайоагlача йоккхагlа йолча концернашка дукха заказаш ух бундесвера керда тlема кемаш, танкаш, самолеташ, ракеташ, кхьйола тlема техника лоаттаяра. Эггара хьадкарча аргlаша уж я «Флик», «Крупп», «Сименс», «Дегусса», «Мессершмитт» яхараш а кхьараш а.

Герз кийчдара деш дола тlахьехамаш цу сахьате, сейсмографо санна, дlатlалоаш малхбузенгермански тlема - промышленни монополеша. «Верунд виршафт» — малхбузенгермански тlема индустре теоретически органо 1970 шера яьча экономически прогноза тlа белгалдаьккхад: «Оборонни промышленность 1970 шера дегlайоалае лаьрхlад. Цхьана дегlалхара хьалъехьа шин оагlоразьера яьча соглашенеша бокъо лу серийни заказаш кхачарга дьежа».

Боннски оборона министерства нурамагlа дlахорча шерашка кхоачашье лерхl ядерни зарядаш дlакхочаергйола средство лаьрхlа «Першинг» яхача ракета тоаль вариант, «Фантом» яха бомбардировщикаш - истребителаш, танкай кердагlа йола моделаш, бронетранспортерий, юоаш лела зенитни установкаш, тlема вертолеташ, ракеташ лелаш кемаши катераш чулоацаш йола тlема заказий йоккха программа. Малхбузенгермански тlема промышленностага укх геттара гаргарча хана Боннски оборона министерствагара кхоачаргла 8—10 миллиарда марка шаьха керда заказаш. Кемаш деча верфашка хьаде оттадаьд хи кlал гlоала лела 12 лодка. Заказ дlаденнад 10 торпедни катерав вив фрегатаа. «Флик» яхача концерно хlара шера бундесвера тертье 600 танк, «Фалькссваген» яхача фирмо «Визель» яхача тайпара йола эзараш бронетранспортераш», «Рейнметалл» яхача концерно — «Мардер» яхача бронетранспортешта лаьрхlа сиха - сиха кхувса йоккхий топаш.

«Ди вельт» яхача газето дукха ха йоацаш белгалдьаккхачох, 1975 шерале герзаца юда кийчъь еда езаш я малхбузенгермански тlема - форда флот. Герзаца юхакийчъяра программица дарзе — ракетни геразва кийчаь кемаш юкъелоаладар. Уж леларгдоле моттиг Балтийски форд хургба. Дукха хе йоаншаш флота юкъеяхай США хьаль «Лютьенс» яха ракетни эсминец. 1970 шера кхы ракетни шиэсминец «Мольдерси» «Рольнели» кхоачаргьи малхбузенгермански флотага.

Потсдамски соглашенеш телха а еш, юхаметтаоттаеш латт малхбузенгермански тlема - фегара потенциал.

Цу гlулакха юкъе дакъа лоац шоай хана гитлеровский «люфтваффе» — «Мессершмиттааш», «Юнкерсаш», «Дорнье» «Клекнераш», «Круппаш», — хьаеча кlезигача лоархlаме ца хиннача, эггара низ болашагlа йолча мехкарча концерташа.

Хlана къаьстта уйла тlайохийт «Энтвинг ульгеринг — Зюд ГМБХ» яхача фирма Мюнхене оттадаьча «юка атомни хlама тоха» лаьрхlача кердача тlема самолета проектана. Малхбузенгермански къайлаеlарча полише эггара чlоагlагlча тайпара лоре а беш, проекта тlа къайлагlа болх беш хиннав эзар гаргга техники инженери. Боннски тlема министерства хlанзе а заказ дьад цу тайпара 1800 машина хьаяра.

Наступательни тlема лаьрхlа тlема - фегара низаш сиха дегlадоаладе торо хиннай США военни оаглонгахьера хьаллацар бахьан долаш.

Хlаьш 6 шу гаргга да а керттерча даькъе танкашта, самолеташта, кемашта тlема ракеташ хьаеш малхбузенгермански тlема предприятей йоккха группа йоалла. Цу гlулакха юкъе а керттера дакъа лоац хьалхарчеи шоллагlчеи дуьнен тlемашка а тlехьа «гlоръьнна» хиначча йоакхийча концернаш. Масала, «Даймлер - Бенц» яхача заводашен «Клекнер» яха концерни ракеташта лаьрхlа двигателаш хьаеш я. «Сийменс» а АЭГ яхача концерно ракеташта энергоснабжене системаш лоаттаю «Зибель», «Дернье» яхачар самолеташта ракеташ ю, хlаьта «Бельков» яхачо — танкашта ракеташ.

Цу тайппара, рурски магнатий тlехьенаш йоакхий топаш, самолеташ хьаераш германски милитаризма «традиции» хьаллоаттеш я. ФРГ тlема - промышленни комплекс мекха политически экономически вахаре ший хурдаь «ше ядар» оттаде, генералитета реваншистски планаш могае гlерташ хилaро кунеи халкъаш фе ца хиача даргдоацача кхоачаду.

В. АНДРИАНОВ. (АПН).

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРЧА МЕХКИЙ ГОРОДАШКА ГIОЛЛА

БЕЛГРАД. Союзни скупщинна здани. В. Егорова сурт. ТАСС фотохроника.

Комедзи яхача храме гангстераш вlашагlкхетар

Гlулакх ду ха — Iуйрийна 9 сахьат даьача деиз делкъал тlехьагlа 3 сахьат далалиа, гlулакх ду моттиг — город Кисарадзу, Токиона юкхе. Йоккха йоаца буддийски храм.

Гlулакх деш латт храме — 600 совгlа... гангстераш — берригача мехкара мlагулбенна японски бандитски организацей вакилаш тlа а болаш панихида йолаеннай. Бампер бампера тlа а йолаш вlашка оттаь латт вlаши яхье ьаьнача бандашта керте латтарий автомашинаш. Лохерча рангера цхьабола гангстераш городе лела транспорт нийсъеш ба. Шоашта хlама эза арабаьнна цlеч ковзой а храма гонахьа ха деш хиина полицейскеш а шоай хурдаь гьына бовла гlерт. Городерча шин автобусни компане, шоай водителаши пассажираши кхерамах лора а беш, массех сахьат довккийтар рейсови автобусаш совцайий лоаттаеш.

Халахета а, журналисто шийгтара хьадагалаьша хlама дац из. Долла хlама ше ма дарра иштта хинна да: Кисарадзу городерча Комедзи яхача храме шоай дьана Iоьдалагlа дакъа ламаз деш дар цунна йоагlаш кхаьчача ший Iоажалагlа веннача, «кинсейкай» яхача банда 29 шу даьнча тхьамада къинопта цlенвеш. Вlаши яхье баьннараша вlашка дов деча хана вийнавар из.

«Кинсейкай» яха банда — Японерча 3600 гангстерски организацешка юкъе керттерчарех ца1, хlаьта вецка 29 шу даьннар — моттигерча статистико регистраци яьча 128 эзар бандитех ца1 мара вац. Японски кенайоэзно беча хоамагlа, укх тlехьхьарча цхьан шерай вт шерай геттара дукха Iаймаб гангстераш. Наха юкъе гучабовла кхераш бац уж лакхе дийцачох, кхьметтел дийнахь делкъа хана а. Июнь бетта юкъе «Таканава» яхача эггара дикагlа йолча токийски отеле дийнахь чe яяй цар Таканава район шоай влиянена кlал лоаттвеча «сюмеси» яхача бандава чуйоагlача группех цхьаннена керте лаьттар хапал хьалха набахтара мукъа валарех. Чeн тlа вlашка-деттача пелашка зов леллийташ кlезига кадаш текъадавзар «цхьана гlулакхаш леладелга» хестадеш.

Тlаккха, полиции фу деш яр? Цо (из а дог тешадеш хьахьекхар Комедзи храме хиннача доаио) лелаяр а шийй принцип я: «Тхога хlама ма яла, оеха шуга а аргдаш хlама». Японо - американски тlема «кхерамален договора» духхала бувлача кхоа герз доацача студентех белхлоеки лоархlаеш аттагlа да полицена, герз карарча гангстерехчул. Буржуазни мехка доал деча классен «вlи хеза» гангстераш юкъебоагlача категорех болча «чlоагlача ваьдеи» хьашташ лоргдеш латт из. 29 шу даьннача бандита дакъа ламаз дар санна долаш хола хlама да из а.

С. ХАРИН,
АПН соб. корр.

ХАОТТАМ

Тахан республике гlоллеи Грозней кlезиг-дукха моркаш а йолаш, малхбоалехьера гlаьххьача боарамe, цкъаза чlоагlа мух а хьекхаш хи хила я фегара температура республике гlоалла 31—36, Грозне 34—36 йlовхал йолаш хила а тарлу. Кховнеш ломмеи хувцалуш моркаш а йолаш, 11-ча июле цхьаццайолча моттигашка юкъхоaгlа дегlа а делкеш, ди а къуъкьаш, малх боалахьера гlийло, гlаьххьача боарамe мух а хьекхаш хи хила я фегара температура дийнахь 15—20, дийнахь 30—35 градус йlовхал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Редактора заи. А. А. МЯКИЕВ.

ЛадувгIа, хьажа

9 июле

РАДИО

6.30 — Юрта Iуйре (гlалгlай меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольски племя» газетий обзор. 7.29 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачий программа. 8.22 — Иллеш доах Колетта Ренара. Цо а — «Делала гоаза» яха очерк (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Ялта кузыка хьалхалаттарашта доте концерт. 16.30 — «Къона тlаьхье» (нохчий меттала). 16.45 — Халкъе тlаькъожеи болх беш ба (гlалгlай меттала). 17.00 — Коммунистии производстве (эрсий меттала). 17.15 — Римски-Корсаков. Испански каприччио. 17.30 — Керда хоамаш (гlалгlай меттала). 17.45 — «Вай индустриальни мохк» (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

12.00 — Школьни каникулий денош. «Вызываем огонь на себя» яха художественни фильм (шоллагlа серй). 18.05 — Берашта фильм. 18.35 — Телевизиони кердадараш (гlалгlай, эрсий меттала). 19.00 — «Хlанзарча хапара саги сурт». Слесар-сварщик Гуляев. (нохчий меттала хоакх). 19.10 — «Шоалагlа юха ялат д'алеп — моэттlамера кхочаш ба. 19.30 — Киножурнал. 19.40 — «Са дикагlа дола илли хьахенех да». Муталиев Хьажбикара 60 шу дизарга (гlалгlай меттала). 20.20 — Шоана бераш. 20.20 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 20.35 — «Болхлой поселки» яха художественни фильм (2-гlа серй). 21.45 — Документальни фильма концерт.

10 июль

РАДИО

6.30 — Юрта Iуйре (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленина никъ» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачий программа. 8.22 — Бронницкий Александра илли. 8.45 — «Къона тlехье» (гlалгlай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «Нохч-Гlалгlай музыкальни фольклоре никъ бар» яхача циклерчи передача (эрсий меттала). 16.45 — «Агитатораш кхашка бе» яха корреспонденци (гlалгlа меттала). 17.00 — Ашараш. 17.15 «Кхалнахьа совета йоалхонаш» яха корреспонденци (нохчий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (гlалгlай меттала). 17.45 — «Вай индустриальни мохк» (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

19.05 — Берашта фильм. 18.45 — «Кагирхой интернациональни кхетамца кхиэр» (гlалгlай меттала). 19.00 — «Гlоллой хьалъяра «Iулакх» (гlалгlай меттала). 19.10 — Телевизиони кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 19.40 — Хоамаш. 19.45 — Ялат тьоккхича хьалхалаттараш болча. 19.55 — Шоана бераш. 20.25 — Удар, еще удар! яха художественни фильм. 22.05 — Бернистий уральски трио яха фильм-концерт.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гlа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-90; редактора зам. — 3-39-11; белхото секретара — 3-34-38; партийни вахари, культури, промышленностен отдела — 3-49-30; Юрта бойхаяйи вахари отделий— 3-42-28.
«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект, 7/34.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны редактора—3-44-90; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-49-30; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/34.

С4-51140. Заказ № 5098.